

ΕΜΠ – ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΠΜΣ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ



ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2024 – 2025

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή. Ιστορικό των μεταπτυχιακών σπουδών του ΕΜΠ στην Πολεοδομία και Χωροταξία	3
2. Αντικείμενο, στόχοι και οργάνωση του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πολεοδομία και Χωροταξία».....	4
3. Όργανα διοίκησης του ΔΠΜΣ και κατηγορίες εισακτέων	4
4. Το πρόγραμμα σπουδών	5
5. Παρακολούθηση, εξέταση και βαθμολογία μαθημάτων.....	5
6. Εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.....	6
7. Συμμετοχή σε Πρόγραμμα Ανταλλαγής φοιτητών.....	7
8. Αναγόρευση των διπλωματούχων	7
9. Εκπαιδευτική εκδρομή	7
10. Δομή του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία»	8
10.1 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ	11
10.2 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ – ΕΜΒΑΘΥΝΣΕΙΣ	11
10.2.1 Χωρο-κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και ζητήματα σχεδιασμού.....	11
10.2.2 Περιβάλλον, ανάπτυξη, αειφορία.....	12
10.2.3 Σχεδιασμός του χώρου – ελληνική και διεθνής εμπειρία	16
10.2.4 Εμβυθύνσεις στη μελέτη της πόλης	19
10.3 ΜΕΘΟΔΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	24

1. Εισαγωγή. Ιστορικό των μεταπτυχιακών σπουδών του ΕΜΠ στην Πολεοδομία και Χωροταξία

Ο Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας της Σχολής Αρχιτεκτόνων διαθέτει σημαντική και πολυετή διδακτική και ερευνητική εμπειρία στα θέματα σχεδιασμού του χώρου σε πολεοδομικό και χωροταξικό επίπεδο. Ήδη από το 1962 οργανώνονται για πρώτη φορά μεταπτυχιακές σπουδές σε αυτό το γνωστικό πεδίο μέσα από το «**Σεμινάριο Εξειδικεύσεως εις την Πολεοδομίαν και Χωροταξίαν**», με στόχο κυρίως την επιμόρφωση των στελεχών της τότε έδρας της Πολεοδομίας. Το 1965 ιδρύεται το «**Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών**», το αρχαιότερο ερευνητικό εργαστήριο της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ, το οποίο αναλαμβάνει την εκπόνηση πολεοδομικών και χωροταξικών μελετών σε συνεργασία με το Δημόσιο. Στο Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών, υπό την διεύθυνση αρχικά του Α. Κριεζή και στην συνέχεια του Αθ. Αραβαντινού, εκπονούνται πρότυπες έρευνες και ταυτόχρονα εκπαιδεύονται στην πολεοδομική εφαρμογή και στη θεωρία επιστήμονες πολλών ειδικοτήτων, οι οποίοι στη συνέχεια στελέχωσαν το Πολυτεχνείο και το ελληνικό Δημόσιο. Με τη βοήθεια και την προτροπή του Σπουδαστηρίου Πολεοδομικών Ερευνών εξασφαλίζονται υποτροφίες για μετεκπαίδευση στελεχών στο εξωτερικό. Στο διάστημα μεταξύ 1970 – 1973 επισημοποιείται η λειτουργία του «Σεμιναρίου Εξειδικεύσεως εις την Πολεοδομίαν και Χωροταξίαν» και χορηγούνται πιστοποιητικά παρακολούθησης, ενώ σε μια δεύτερη φάση (1974 – 1976) το Σεμινάριο αυτό λειτουργεί πλέον ως διετής κύκλος μεταπτυχιακών σπουδών.

Το 1982, δημιουργείται ο «**Τομέας Πόλη και Κοινωνικές Πρακτικές**», ο οποίος το 1990 μετονομάζεται σε «**Τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας**». Από το 1984 και μετά γίνονται συνεχείς προσπάθειες για οργάνωση μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ από το 1986 οργανώνονται σεμινάρια με επίκεντρο την εκπόνηση των διδακτορικών διατριβών. Έκτοτε έχει ολοκληρωθεί υπό την επίβλεψη του μελών του Τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας μεγάλο πλήθος διδακτορικών διατριβών, και έχει απονεμηθεί ο τίτλος του Διδάκτορα στο ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της Πολεοδομίας και Χωροταξίας σε επιστήμονες διαφορετικών ειδικοτήτων (αρχιτέκτονες, πολιτικούς μηχανικούς, τοπογράφους, γεωγράφους, κοινωνικούς επιστήμονες, κ.λπ.).

Από το 1998 έως το 2017, οι μεταπτυχιακές σπουδές στην Πολεοδομία και Χωροταξία λειτούργησαν στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ ως μία από τις δύο Κατευθύνσεις του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «**Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου**». Για τη λειτουργία αυτού του ΔΠΜΣ αναβαθμίστηκε η υλικοτεχνική υποδομή, ανακαινίστηκαν χώροι διδασκαλίας και εξοπλίστηκαν κατάλληλα, δημιουργήθηκαν νέοι χώροι για τις γραμματείες και των δύο Κατευθύνσεων, εμπλουτίστηκε η βιβλιοθήκη και δημιουργήθηκε ειδική ιστοσελίδα του Προγράμματος.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2018 – 2019, η Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, σε συνεργασία με τις Σχολές Πολιτικών Μηχανικών και Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, λειτουργεί το αυτοτελές πλέον Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) με τίτλο «**Πολεοδομία και Χωροταξία**», (ΦΕΚ 3304 τεύχος Β'/10-08-2018), ως συνέχεια της Κατεύθυνσης «Πολεοδομία και Χωροταξία», του παραπάνω ΔΠΜΣ «Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου».

Στις 4 Μαρτίου 2024 επικαιροποιήθηκε ο Κανονισμός Λειτουργίας του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) των Σχολών Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολιτικών Μηχανικών και Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με τίτλο «Πολεοδομία και Χωροταξία (Urban and Regional Planning)» (ΦΕΚ 1417 τεύχος Β'/03-04-2024).

Για την προώθηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων και την υποβοήθηση του διδακτικού έργου στον Τομέα της Πολεοδομίας και Χωροταξίας, λειτουργούν και τα ακόλουθα **Ερευνητικά Εργαστήρια** που βρίσκονται στη διάθεση των μεταπτυχιακών σπουδαστών:

- Χωρικού Σχεδιασμού και Γεωγραφικών συστημάτων Πληροφοριών
- Πολεοδομικών Ερευνών
- Σχεδιαστικής Μεθοδολογίας και Ρύθμισης του Χώρου
- Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικής Ανάπτυξης
- Αστικού Περιβάλλοντος
- Πολεοδομικής Σύνθεσης

2. Αντικείμενο, στόχοι και οργάνωση του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πολεοδομία και Χωροταξία»

Το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πολεοδομία και Χωροταξία» έχει ως κατευθυντήριο άξονα των σπουδών που προσφέρει την έννοια της **διεπιστημονικότητας**. Ο διατμηματικός και διεπιστημονικός αυτός χαρακτήρας του ΔΠΜΣ κρίνεται ιδιαίτερα θετικός καθώς συμβάλλει στην αρτιότερη κάλυψη των θεμάτων σε μια ευρεία περιοχή χωρικών σπουδών και έρευνας, η οποία προσελκύει φοιτητές και φοιτήτριες από διάφορες σχολές (αρχιτεκτόνων μηχανικών, τοπογράφων μηχανικών, πολιτικών μηχανικών, μηχανικών χωροταξίας, πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης, νομικών, περιβαλλοντολόγων, γεωγράφων, οικονομολόγων, κοινωνιολόγων, πολιτικών επιστημόνων, κ.λπ.).

Κύριοι **στόχοι** του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» είναι :

α) η **διεπιστημονική κατάρτιση** διπλωματούχων μηχανικών του ΕΜΠ ή και άλλων ΑΕΙ της χώρας ή αποφοίτων ισοτίμων πανεπιστημίων της αλλοδαπής, σε θέματα ανάλυσης και σχεδιασμού του χώρου.

β) Η ενίσχυση της **επιστημονικής έρευνας** και η **παραγωγή νέας γνώσης** στο σχεδιασμό του χώρου σε διαφορετικές κλίμακες, σε συνάρτηση και με την υποβοήθηση όσων συνεχίζουν σε διδακτορικές σπουδές στους τομείς εξειδίκευσης του ΔΠΜΣ.

Το ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» απονέμει, μετά από επιτυχή παρακολούθηση των σπουδών, **Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)** του ΕΜΠ στην «Πολεοδομία και Χωροταξία».

Το **εκπαιδευτικό δυναμικό** του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» αποτελείται από μέλη ΔΕΠ των συνεργαζόμενων κυρίως Σχολών του ΕΜΠ, καθηγητές άλλων Σχολών του ΕΜΠ και άλλων ΑΕΙ της χώρας και του εξωτερικού, καθώς και ειδικευμένους επιστήμονες με πλούσια επαγγελματική εμπειρία. Διαμορφώνεται έτσι ένα επιστημονικό περιβάλλον για την ανάπτυξη της έρευνας στους τομείς της Πολεοδομίας και της Χωροταξίας, παράλληλα με την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων που δίδουν δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης.

Στη δεκαετία 1998 – 2008, τις μεταπτυχιακές σπουδές Πολεοδομίας και Χωροταξίας παρακολούθησαν συνολικά 342 μεταπτυχιακοί σπουδαστές, οι οποίοι συνέβαλαν στην παραγωγή επιστημονικού έργου με την εκπόνηση ενός μεγάλου αριθμού μεταπτυχιακών εργασιών και επιτυγχάνοντας υψηλά ποσοστά αποφοίτησης (γύρω στο 75% κατά μέσο όρο). Κατά την πρώτη τριετία λειτουργίας του Προγράμματος, πολλοί από τους μεταπτυχιακούς σπουδαστές, ενισχύθηκαν με υποτροφία.

3. Όργανα διοίκησης του ΔΠΜΣ και κατηγορίες εισακτέων

Το ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» διοικείται από 5-μελη **Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ)** σύμφωνα με τον Νόμο 4957/21-07-2022 και τον επικαιροποιημένο Κανονισμό Λειτουργίας του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ). Στο παραπάνω πλαίσιο, ειδικότερες ρυθμίσεις που διέπουν την οργάνωση των μαθημάτων και τη λειτουργία του ΔΠΜΣ εν γένει, αποτυπώνονται στον παρόντα Οδηγό Σπουδών. Διευθύντρια του ΔΠΜΣ είναι η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ **Ειρήνη Μίχα**.

Στο ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» γίνονται δεκτοί διπλωματούχοι Μηχανικοί Σχολών του ΕΜΠ ή άλλων αντιστοίχων Τμημάτων ΑΕΙ της χώρας ή ισοτίμων Τμημάτων ΑΕΙ της αλλοδαπής. Επίσης, γίνονται δεκτοί και απόφοιτοι ισοτίμων Τμημάτων συγγενούς γνωστικού αντικειμένου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής από θετικές ή τεχνολογικές κατευθύνσεις, σε ποσοστό επί των εισαγόμενων σπουδαστών, καθοριζόμενο από την ΕΠΣ και για τους οποίους η απόκτηση του ΔΜΣ δεν συνεπάγεται και την απόκτηση του βασικού διπλώματος του ΕΜΠ. Με τον ίδιο ως άνω περιορισμό, γίνονται κατ' αρχήν δεκτές προς εξέταση και αιτήσεις υποψηφιότητας κατόχων τίτλων σπουδών λοιπών Τμημάτων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις ισχύουσες διατάξεις.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών σπουδαστών γίνεται μετά από ανοικτή προκήρυξη, με συνεκτίμηση των κριτηρίων και προϋποθέσεων της ισχύουσας νομοθεσίας και τα συμπληρωματικά κριτήρια της ΕΠΣ. Οι συντελεστές βαρύτητας μεταξύ των διαφόρων κριτηρίων, η όλη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων καθώς και ο ακριβής αριθμός τους αποφασίζονται επίσης από την ΕΠΣ. Ο αριθμός εισακτέων στο πρόγραμμα ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε **35**, ετησίως.

4. Το πρόγραμμα σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει 17 μαθήματα κατ' επιλογή (βλ. πίνακα μαθημάτων). Τα μαθήματα αναπτύσσονται σε δύο εξάμηνα σπουδών και ακολουθεί ένα εξάμηνο εκπόνησης μεταπτυχιακής εργασίας. Η συγγραφή της εργασίας αυτής αρχίζει μετά την ολοκλήρωση του 1^{ου} έτους σπουδών και την επιτυχή ολοκλήρωση τεσσάρων μαθημάτων και διαρκεί τουλάχιστον ένα εξάμηνο.

Κάθε εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνει 13 πλήρεις διδακτικές εβδομάδες. Τα μαθήματα είναι τρίωρης διάρκειας και γίνονται κατά τις απογευματινές ώρες.

Οι σπουδαστές είναι δυνατόν στα πλαίσια της διεπιστημονικότητας και διατηρηματικότητας του προγράμματος να παρακολουθήσουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο (δύο μαθήματα στο σύνολο του Προγράμματος, συναφή με το αντικείμενό του) σε μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του ΕΜΠ ή άλλου ΑΕΙ, μετά από έγκριση της ΕΠΣ, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης.

5. Παρακολούθηση, εξέταση και βαθμολογία μαθημάτων

Οι μεταπτυχιακοί σπουδαστές οφείλουν να παρακολουθήσουν τέσσερα μαθήματα ανά εξάμηνο.

Τα μεταπτυχιακά μαθήματα του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» γίνονται στις αίθουσες διδασκαλίας: T103 και T108 του 1^{ου} ορόφου του κτιρίου Τοσίτσα, σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα. Το μάθημα «Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική Χαρτογραφία» πραγματοποιείται στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου (Κέντρο Γεωπληροφορικής Κτηρίου Τοπογράφων).

Μέσα σε μία εβδομάδα από την έναρξη των μεταπτυχιακών μαθημάτων, οι σπουδαστές πρέπει να δηλώσουν στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ, τα τέσσερα μαθήματα που πρόκειται να παρακολουθήσουν στο χειμερινό εξάμηνο. Αντίστοιχα, οφείλουν να δηλώσουν τα υπόλοιπα τέσσερα μαθήματα μέσα σε μία εβδομάδα από την έναρξη του εαρινού εξαμήνου.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμόν απόφαση 4702 «Επικαιροποίηση Κανονισμού Λειτουργίας του Διατηρηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ)», (ΦΕΚ 1417 τεύχος Β' /03-04-2024, άρθρο 11, παρ. α) «Η παρακολούθηση των μαθημάτων και η συμμετοχή στις συναφείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εργασίες είναι **υποχρεωτική**. Σε περίπτωση που συντρέχουν εξαιρετικά σοβαροί και τεκμηριωμένοι λόγοι αδυναμίας παρουσίας του μεταπτυχιακού φοιτητή, η ΕΠΣ μπορεί να δικαιολογήσει ορισμένες απουσίες, ο μέγιστος αριθμός των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί το 1/3 των διαλέξεων ενός μαθήματος. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής που δεν έχει συμπληρώσει τον απαραίτητο αριθμό παρουσιών σε κάποιο μάθημα έχει το δικαίωμα να επαναλάβει το μάθημα (ή άλλο αντίστοιχο που του ορίζει η ΕΠΣ) το επόμενο και τελευταίο ακαδημαϊκό έτος σπουδών, αν αυτό ορίζεται στο συγκεκριμένο ΔΠΜΣ».

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, οι σπουδαστές υποχρεούνται να παραδώσουν και να παρουσιάσουν για κάθε μάθημα, γραπτή εργασία, πάνω σε αντικείμενο, που προσδιορίζεται σε συνεργασία με τη διδακτική ομάδα, ή να δώσουν εξετάσεις, ανάλογα με τις απαιτήσεις του κάθε μαθήματος.

Οι σπουδαστικές εργασίες, που είναι ατομικές, κατατίθενται στους διδάσκοντες σε ηλεκτρονική ή / και εκτυπωμένη μορφή, ανάλογα με τις οδηγίες των διδασκόντων, και βαθμολογούνται με βάση την 10-βάθμια αριθμητική κλίμακα (0-10). Για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός μαθήματος απαιτείται ελάχιστος βαθμός πέντε (5). Αντίγραφο των εργασιών σε ηλεκτρονική μορφή κατατίθεται επίσης για λόγους αρχείου και στην επιστημονική γραμματεία του ΔΠΜΣ.

Η **ελάχιστη χρονική διάρκεια** σπουδών για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ορίζεται στα τρία (3) εξάμηνα και η μέγιστη διάρκεια φοίτησης σε δύο χρόνια (τέσσερα εξάμηνα σπουδών). Σε έκτακτες περιπτώσεις και μετά από έγκριση της ΕΠΣ, υπάρχει η δυνατότητα **διακοπής σπουδών** για χρονικό διάστημα έως και ένα ακαδημαϊκό έτος και για **παράταση σπουδών** για χρονικό διάστημα επίσης έως και ένα ακαδημαϊκό έτος.

6. Εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Μετά το πέρας των δύο εξαμήνων φοίτησης, οι σπουδαστές μπορούν να καταθέσουν αίτηση ανάληψης της διπλωματικής εργασίας και δήλωσης του θέματος με την προϋπόθεση ότι θα έχουν περάσει επιτυχώς τα τέσσερα (4) από τα οκτώ (8) μαθήματα του προγράμματος, μετά το πέρας της εξεταστικής του Σεπτεμβρίου. Για την εκπόνηση της παραπάνω εργασίας, ορίζεται **επιβλέπων καθηγητής** που θα πρέπει να είναι ενεργό ή ομότιμο μέλος ΔΕΠ της Σχολής Αρχιτεκτόνων ή των συνεργαζόμενων Σχολών που διδάσκουν στο ΔΠΜΣ. Η αλλαγή επιβλέποντα καθηγητή δεν είναι δυνατή παρά μόνο με αιτιολογημένη απόφαση της ΕΠΣ (Νόμος 4957/21-07-2022).

Για να καταθέσει τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ο φοιτητής θα πρέπει να έχει περάσει επιτυχώς το σύνολο των μαθημάτων. Την κατάθεση ακολουθεί **δημόσια προφορική υποστήριξη** ενώπιον τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Εάν η μεταπτυχιακή εργασία δεν ολοκληρωθεί επιτυχώς εντός του 3^{ου} εξαμήνου (δηλαδή στην εξεταστική περίοδο του Φεβρουαρίου), μπορεί να συνεχιστεί στο επόμενο εξάμηνο και να υποστηριχθεί στις επόμενες δύο εξεταστικές περιόδους, στην περίοδο του Ιουνίου ή το αργότερο στην περίοδο του Οκτωβρίου.

Ο ορισμός των μελών της **εξεταστικής επιτροπής** γίνεται μετά από πρόταση του επιβλέποντα καθηγητή. Τα υπόλοιπα δύο μέλη είναι δυνατόν να επιλέγονται από τα ενεργά ή ομότιμα μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ είτε της Σχολής Αρχιτεκτόνων ή των συνεργαζόμενων Σχολών ΕΜΠ ή ακόμη και άλλων ΑΕΙ (ένα μόνο μέλος).

Το κείμενο της μεταπτυχιακής εργασίας υποβάλλεται στα μέλη της τριμελούς επιτροπής και στη βιβλιοθήκη (για περισσότερες πληροφορίες επί της διαδικασίας και των αναλυτικών προδιαγραφών εκπόνησης της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας μπορείτε να απευθύνεστε στη γραμματεία του ΔΠΜΣ).

7. Συμμετοχή σε Πρόγραμμα Ανταλλαγής φοιτητών

Οι μεταπτυχιακοί σπουδαστές που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ανταλλαγής σπουδαστών ERASMUS μπορούν να κάνουν αίτηση μόνο μετά το πέρας των δύο πρώτων εξαμήνων φοίτησης, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς και τα οκτώ (8) μαθήματα του προγράμματος.

Η μέγιστη διάρκεια παραμονής τους σε κάποιο από τα Πανεπιστήμια του εξωτερικού με τα οποία συνεργάζεται το ΕΜΠ, μπορεί να είναι ένα (1) ακαδημαϊκό εξάμηνο.

Για πληροφορίες σχετικά με τη λίστα των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων του εξωτερικού, τις ημερομηνίες επιλογής των φοιτητών κ.α. οι ενδιαφερόμενοι σπουδαστές μπορούν να απευθύνονται στο γραφείο ERASMUS της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών (Κτ. Τοσίτσα 5^{ος} όροφος, <http://eep.ntua.gr/>).

8. Αναγόρευση των διπλωματούχων

Ο γενικός βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) προκύπτει ως ο σταθμισμένος μέσος όρος των βαθμών των μεταπτυχιακών μαθημάτων και της μεταπτυχιακής εργασίας, όπου η τελευταία θεωρείται ότι αντιστοιχεί σε διδακτικές μονάδες ενός εξαμήνου μαθημάτων: Βαθμός ΔΜΣ = (άθροισμα βαθμών 8 μεταπτυχιακών μαθημάτων + τετραπλάσιο βαθμού μεταπτυχιακής εργασίας) / 12).

Πριν από την επίσημη αναγόρευσή του ο διπλωματούχος μπορεί να λαμβάνει πιστοποιητικό επιτυχούς ολοκλήρωσης του κύκλου σπουδών του ΔΠΜΣ για διοικητική χρήση. Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών σε διπλωματούχους γίνεται με ειδική τελετή απονομής των μεταπτυχιακών διπλωμάτων στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ.

9. Εκπαιδευτική εκδρομή

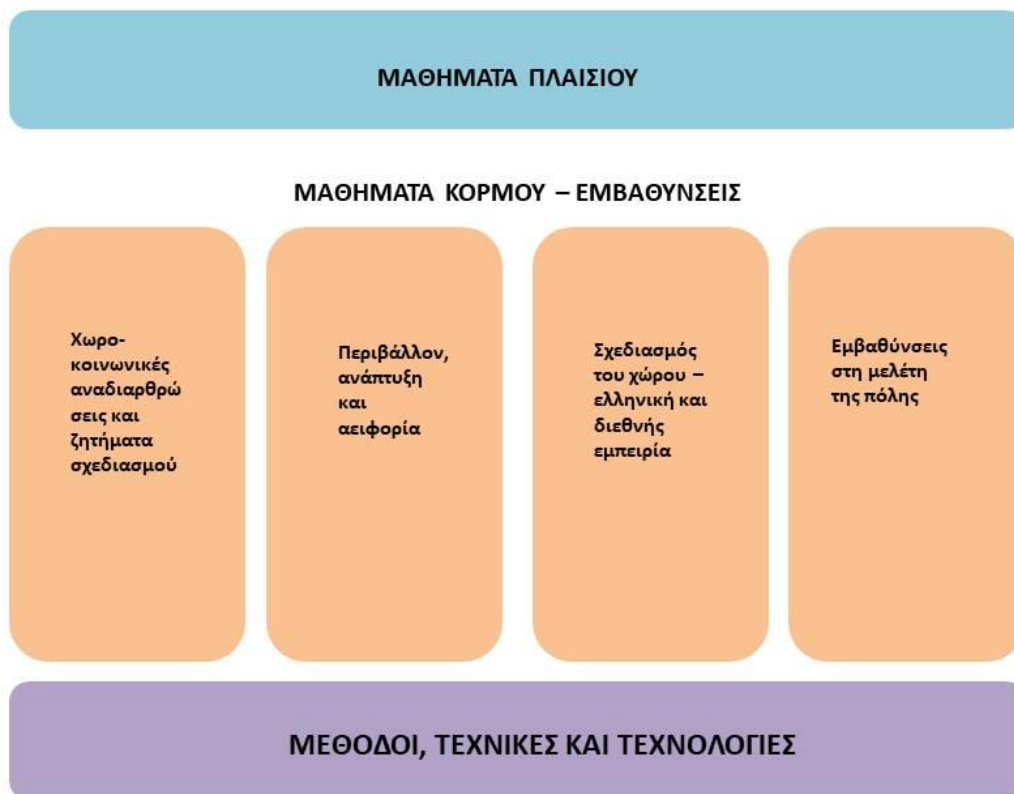
Από το 2005, η τότε κατεύθυνση «Πολεοδομία και Χωροταξία» αναπτύσσει σταδιακά μια «παράδοση» εκπαιδευτικών εκδρομών, με την πεποίθηση, ότι ο προσφερόμενος αυτός μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών θα ολοκληρωνόταν, τόσο καλύτερα, όσο περισσότερο γινόταν εφικτό, οι θεωρητικές γνώσεις που αποκτούν οι σπουδαστές στη διάρκεια των μαθημάτων, να συμπληρώνονταν και από μια συστηματική, αλλά συγχρόνως και συλλογική, in vivo παρατήρηση και μελέτη του αντικειμένου των σπουδών, που δεν είναι άλλο από το χώρο στον οποίο αναπτύσσονται οι ανθρώπινες δραστηριότητες και, απ' αυτές ειδικότερα, οι πόλεις και οι οικισμοί.

Οι εκπαιδευτικές εκδρομές που οργανώθηκαν και υλοποιήθηκαν επιτυχώς μέχρι τώρα είναι οι εξής: 2004/05: Βερολίνο, 2006/07: Βιέννη, 2007/08: Κωνσταντινούπολη, 2008/09: Ελσίνκι, 2009/10: Άμστερνταμ, 2012/13: Βουκουρέστι, 2016/17: Λισσαβώνα. Το σχετικό υλικό βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΔΜΠΣ.

Όλοι οι προορισμοί είναι πόλεις ευρωπαϊκές, ιστορικές, πολιτισμικά πολύτιμες, αλλά και πολεοδομικά διδακτικές. Παρέχουν την ευκαιρία για εμβάθυνση στους διάφορους προβληματισμούς για τη διαχείριση και το σχεδιασμό του αστικού χώρου, που έχουν θιγεί, συζητηθεί και αναλυθεί στα δύο εξάμηνα των θεωρητικών μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος.

10. Δομή του ΔΠΜΣ «Πολοδομία και Χωροταξία»

Το ΔΠΜΣ: «Πολοδομία και Χωροταξία» ακολουθεί την παρακάτω δομή:



A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Πρόκειται για συνδυασμό του ενός υποχρεωτικού μαθήματος και των προσφερόμενων κάθε φορά προαιρετικών δραστηριοτήτων με περιεχόμενο που ανανεώνεται και με συμμετοχή εν δυνάμει περισσότερων διδασκόντων. Τα μαθήματα πλαισίου είναι τα παρακάτω:

1. Το ζήτημα της μεθοδολογίας και της θεωρίας στο σχεδιασμό του χώρου (το μάθημα δεν πραγματοποιείται στο ακαδημαϊκό έτος 2024 – 2025)
2. Πρόγραμμα διαλέξεων/σεμιναρίων με προσκεκλημένους ομιλητές
3. Εκπαιδευτική εκδρομή (προαιρετικό)

B. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ – ΕΜΒΑΘΥΝΣΕΙΣ

Πρόκειται για τέσσερις θεματικές ενότητες με σκοπό την ενίσχυση της επικοινωνίας για το συσχετισμό περιεχομένου των μαθημάτων που ανήκουν στην ίδια ενότητα. Στους σπουδαστές συνιστάται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να επιλέξουν ένα τουλάχιστον μάθημα ανά Θεματική Ενότητα με στόχο την πληρέστερη συγκρότηση γνώσεων από όλα τα προσφερόμενα γνωστικά πεδία. Στη συνέχεια παρατίθεται ο κατάλογος μαθημάτων και συντονιστών τους ανά θεματική ενότητα.

β1) Χωρο-κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και ζητήματα σχεδιασμού

1. Χωρική ολοκλήρωση σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο – **Μ. Μάρκου**, Μ. Αγγελίδης (εαρινό εξάμηνο)

β2) Περιβάλλον, ανάπτυξη, αειφορία

2. Ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες του σχεδιασμού με όρους αειφορίας – **Ε. Κλαμπατσέα**, Σ. Αυγερινού – Κολώνια (εαρινό εξάμηνο)
3. Κλιματική αλλαγή, υπερτουρισμός, νέες τεχνολογίες και τοπιακές μεταλλάξεις – **Ε. Χανιώτου**, Ι. Πολύζος, Π. Καραμανέα, Αικ. Χριστοφοράκη (εαρινό εξάμηνο) **ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ**
4. Περιβαλλοντικές συνιστώσες του σχεδιασμού και της οικιστικής ανάπτυξης – **Ε. Χανιώτου**, Ι. Πολύζος, Αικ. Χριστοφοράκη (χειμερινό εξάμηνο)
5. Γεωγραφικές δυναμικές και σύγχρονοι μετασχηματισμοί του ελληνικού χώρου – **Ε. Κλαμπατσέα**, Σ. Αυγερινού – Κολώνια, Ν. Μπελαβίλας, Κ. Βαλεριάνου (χειμερινό εξάμηνο)
6. Κλιματική αλλαγή και χωρική διακυβέρνηση – **Μ. Παπαδοπούλου**, Ευθ. Μπακογιάννης, Ακρ. Λέκα, Δ. Παπακωνσταντίνου (χειμερινό εξάμηνο)

β3) Σχεδιασμός του χώρου – ελληνική και διεθνής εμπειρία

7. Μεταφορικά συστήματα πόλεων μέσα από τη βιώσιμη κινητικότητα – **Ευθ. Μπακογιάννης**, Γ. Σαρηγιάννης, Θ. Βλαστός, Κ. Αθανασόπουλος, Χ. Κυριακίδης, Σ. Τσιγδινός, Κ. Παπαδάκη (χειμερινό εξάμηνο)
8. Προσεγγίσεις χωρικής ανάπτυξης και σχεδιασμού. Ελλάδα και Ευρώπη – **Π. Θεοδωρά**, Δ. Μέλισσας (χειμερινό εξάμηνο)
9. Πολεοδομικό Χωροταξικό Δίκαιο – Δίκαιο Περιβάλλοντος – **Δ. Μέλισσας** (χειμερινό εξάμηνο)
10. Έξυπνες, βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις και κοινότητες – **Π. Θεοδωρά**, Αν. Στρατηγέα (εαρινό εξάμηνο)
11. Προσεγγίσεις του αστικού σχεδιασμού – **Θ. Παγώνης** (εαρινό εξάμηνο)

β4) Εμβαθύνσεις στη μελέτη της πόλης

12. Έμφυλες πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου – **Σ. Λυκογιάννη**, Φ. Καλλιτίσης (εαρινό εξάμηνο)
13. Η κρίση της πόλης – **Τ. Ανδριανόπουλος**, Γ. Σαρηγιάννης, (εαρινό εξάμηνο)
14. Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη – **Ε. Μίχα**, Π. Κουτρολίκου (χειμερινό εξάμηνο)
15. Γεωπολιτική και αστικός χώρος – **Π. Κουτρολίκου**, Γ. Κανδύλης (εαρινό εξάμηνο)
16. Μνήμη, τόπος, τοπίο – **Ε. Χανιώτου**, Ι. Στεφάνου, Κ. Μωραϊτίης (χειμερινό εξάμηνο) **ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ**

Γ. ΜΕΘΟΔΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

17. Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική χαρτογραφία – **Μ. Κάβουρας**, Μ. Κόκλα, Γ. Πανόπουλος, Ε. Τομαή (χειμερινό εξάμηνο)

Τα ως άνω μαθήματα παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω:

Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Εξάμηνο	Τύπος μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες
41320	Το ζήτημα της μεθοδολογίας και της θεωρίας στο σχεδιασμό του χώρου	1 ^ο	Υποχρεωτικό	7,5
41069	Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική Χαρτογραφία	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41059	Γεωγραφικές δυναμικές και σύγχρονοι μετασχηματισμοί του ελληνικού χώρου	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41366	Κλιματική αλλαγή και χωρική διακυβέρνηση	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41168	Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41249	Μεταφορικά συστήματα πόλεων μέσα από την βιώσιμη κινητικότητα	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41058	Περιβαλλοντικές συνιστώσες του σχεδιασμού και της οικιστικής ανάπτυξης	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41055	Προσεγγίσεις Χωρικής Ανάπτυξης και Σχεδιασμού. Ελλάδα και Ευρώπη	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41285	Πολοδομικό Χωροταξικό Δίκαιο – Δίκαιο Περιβάλλοντος	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41401	Μνήμη, τόπος, τοπίο (<i>ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ</i>)	1 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ 1^{ου} εξαμήνου / ECTS (επιλογή 4 μαθημάτων)				30
41376	Προσεγγίσεις του αστικού σχεδιασμού	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41372	Έξυπνες, βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις και κοινότητες	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41367	Γεωπολιτική και αστικός χώρος	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41268	Έμφυλες πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41288	Ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες του σχεδιασμού με όρους αειφορίας	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41290	Η κρίση της πόλης	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41402	Κλιματική αλλαγή, υπερτουρισμός, νέες τεχνολογίες και τοπιακές μεταλλάξεις (<i>ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ</i>)	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
41274	Χωρική ολοκλήρωση σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο	2 ^ο	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό	7,5
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ 2^{ου} εξαμήνου / ECTS (επιλογή 4 μαθημάτων)				30
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ				30
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ / ECTS				90

10.1 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Το Ζήτημα της Μεθοδολογίας και της Θεωρίας στο Σχεδιασμό του Χώρου (το μάθημα δεν πραγματοποιείται στο ακαδημαϊκό έτος 2024 – 2025)

Υποχρεωτικό – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Το μάθημα θέτει ζητήματα μεθοδολογίας και θεωρίας στον σχεδιασμό του χώρου. Αποσκοπεί στην εξοικείωση των σπουδαστών με τις διαδικασίες κοινωνικής εξέλιξης, τις συνιστώσες και τις διαδικασίες του σχεδιασμού, τις θεωρητικές θέσεις για τις μεθοδολογίες σχεδιασμού, τη διαμόρφωση προτύπων, πολιτικών και πρακτικών. Με βιβλιογραφικές επεξεργασίες και παραδείγματα, το μάθημα διερευνά τις επιστημολογικές καταβολές του ζητήματος, αναδεικνύει τον διεπιστημονικό του χαρακτήρα, στοιχειοθετεί κριτική θεώρηση της σχετικής συζήτησης, διερευνά τις κυρίαρχες θέσεις, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς τους. Ο κύκλος των διαλέξεων σε συνάρτηση με τις σπουδαστικές εργασίες συνθέτει τις μεθοδολογικές επεξεργασίες μιας «πιο πειστικής» προσέγγισης της πολυδιάστατης πραγματικότητας, διαγράφει τις τάσεις αναθεώρησης των μεθοδολογικών εργαλείων του σχεδιασμού υπό το πρίσμα της ταχύτατα μεταβαλλόμενης πολυπλοκότητας, των ανατροπών και των νέων αντιπαραθέσεων στο κοινωνικοχωρικό περιβάλλον. Κάθε σπουδαστής ολοκληρώνει μία ατομική εργασία, η οποία δίνει δυνατότητα και εμβάθυνσης στο 'πεδίο'. Εντάσσεται όμως σε ευρύτερη ομάδα για το ίδιο θέμα, όπου η συλλογική ερευνητική προσπάθεια, η ανταλλαγή εμπειρίας και θέσεων αναδεικνύει τα διαφορετικά κριτήρια απεικόνισης των ζητημάτων, τις συγκλίσεις, τα όρια των μεθοδολογικών προσεγγίσεων και του σχεδιασμού με ζωντανές εποικοδομητικές συζητήσεις στα εργαστήρια του μαθήματος. Η πρόοδος της εργασίας, η παρουσίαση των ζητημάτων σε εβδομαδιαία βάση και η τελική παρουσίαση συνιστούν τη συνολική αξιολόγηση.

10.2 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ – ΕΜΒΑΘΥΝΣΕΙΣ

10.2.1 Χωρο-κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και ζητήματα σχεδιασμού

1. Χωρική ολοκλήρωση σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Μ. Μάρκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα διερευνά τις πολλαπλές συνιστώσες της ανάπτυξης του χώρου και την πολιτική σημασία μιας τέτοιας προσέγγισης, διαπιστώνοντας ότι οι σύγχρονες ρυθμιστικές πολιτικές παλινδρομούν ανάμεσα στα προτάγματα που θέτει, αφενός, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και της διακυβέρνησης και, αφετέρου, το ιδιαίτερο πλέγμα δυναμικών που στοιχειοθετείται σε κάθε τόπο από τις σχέσεις, τις πρακτικές, τις αξιώσεις και τις στρατηγικές κοινωνικών υποκειμένων που διαφιλονικούν τον χώρο εντός του οποίου συγκροτούνται. Με δεδομένο ότι οι πόλεις αναπτύσσονται ως κόμβοι ενός δικτύου ανταλλαγών, την ίδια στιγμή που κάθε μια αντιπροσωπεύει, σε μια ιδιαίτερη αλληλουχία συγκυριών, μια μοναδική συνθήκη διαχείρισης των κοινωνικών διαθεσίμων, θεωρούμε ότι ο αστικός χώρος προσφέρει ένα προνομιούχο πεδίο διερεύνησης των αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στο παγκόσμιο και το τοπικό. Για τον λόγο αυτό μελετούμε κλασικά και σύγχρονα θεωρητικά κείμενα που αποτελούν σημαντικές αναφορές στην διερεύνηση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων σε επιλεγμένα αστικά κέντρα, αλλά και κείμενα πολιτικής ή μελέτες για την ανάπτυξη πόλεων και αστικών περιοχών. Η έμφαση δίδεται στον τρόπο με τον οποίο κάθε μια από αυτές τις μελέτες συμβάλλει στην επεξεργασία εννοιολογικών και μεθοδολογικών εργαλείων για την καταγραφή και κατανόηση της πολλαπλότητας του γεωγραφικού χώρου γενικότερα, για την επισήμανση των πεδίων της κοινωνικής ζωής στα οποία εκβάλλουν και από τα οποία αντλούν οι μεταλλαγές του χώρου. Μέσα από παραδείγματα, εξετάζουμε τις γεωγραφικές «εκφράσεις» ή τα «αποτελέσματα» συγκεκριμένων διαδικασιών και πολιτικών διαχείρισης του χώρου στην τοπική κλίμακα, όπου διαφαίνονται δίκτυα αλληλεπιδράσεων, δρώντα υποκείμενα, δομές και σχέσεις που συνθέτουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία ενός τόπου και, ταυτόχρονα, τον τρόπο πρόσβασής του στο παγκόσμιο γίνεσθαι.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι σπουδαστές θα γνωρίζουν τη γενεαλογία, τη βιβλιογραφία και την εξέλιξη της έννοιας της “ανάπτυξης” και του “αναπτυξιακού σχεδιασμού”, καθώς και βασικά στοιχεία της σύγχρονης οικονομικής σκέψης, μέσα από μια μακριά θεωρητική διαμάχη που παρακολουθεί την παγκόσμια κοινωνική, οικονομική και πολιτική ιστορία και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις σύγχρονες θεωρήσεις του

χωρικού σχεδιασμού. Θα είναι έτσι σε θέση να κατανοήσουν τα διλήμματα και τις τάσεις που διαμορφώνονται στη σύγχρονη συζήτηση γύρω από τον αναπτυξιακό και τον χωρικό σχεδιασμό, με έμφαση στον νέο ρόλο που έχουν οι πόλεις στον σχεδιασμό της βιώσιμης ανάπτυξης.

10.2.2 Περιβάλλον, ανάπτυξη, αειφορία

2. Ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες του Σχεδιασμού με όρους αειφορίας

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Ε. Κλαμπατσέα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Από τη μονοδιάστατη και μονομερή αντιμετώπιση του σχεδιασμού σταδιακά και κυρίως από τη δεκαετία του 1980, οδηγούμαστε στην πολυδιάστατη θεώρηση και το αίτημα για σχεδιασμό με στόχο την αειφορία (αιεφόρος σχεδιασμός). Στη βάση της προσέγγισης του πολυσήμαντου και ολοκληρωμένου σχεδιασμού, στο πλαίσιο του μαθήματος δύο συνιστώσες προβάλλονται και αναδεικνύονται ιδιαίτερα, η ανάγκη για: α) ευρύτερη, διαφοροποιημένη και αποτελεσματική συμμετοχή στο σχεδιασμό και β) αξιολόγηση, ανατροφοδότηση και αναθεώρηση του σχεδιασμού. Ειδικότερα, μετά την προσέγγιση στο μάθημα του χειμερινού εξαμήνου των σύγχρονων μετασηματισμών του ελληνικού χώρου, το μάθημα αυτό εστιάζει αφενός στη διερεύνηση του ρόλου του σχεδιασμού στην ανάπτυξη και οργάνωση περιοχών του αστικού, περιαστικού, νησιωτικού ή ορεινού ελληνικού χώρου και αφετέρου στην αξιολόγηση της συμβολής του σχεδιασμού, δηλαδή της κρατικής παρέμβασης στο χώρο, στα σύγχρονα χωρικά αποτυπώματα στην Ελλάδα της κρίσης. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται κυρίως στη διαδικασία διερεύνησης και επιλογής κατάλληλων κριτηρίων αξιολόγησης του έως σήμερα εφαρμοσμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού διαφόρων τύπων ευάλωτων περιοχών του ελληνικού χώρου στη βάση ενός ή περισσότερων θεματικών αξόνων (τουρισμός, πολιτισμός, μεταποίηση, δημιουργικές δραστηριότητες, δομημένο περιβάλλον κ.λπ.). Τέλος, οι διαλέξεις και παρουσιάσεις που πραγματοποιούνται υποστηρίζουν τους σπουδαστριες/ες στην επιλογή του σχεδιασμού που θα αξιολογήσουν, στον τρόπο/ κριτήρια και κυρίως στη διατύπωση των βασικών κατευθύνσεων του σχεδιασμού μιας εναλλακτικής αναπτυξιακής προοπτικής της επιλεγείσας περιοχής με όρους αειφορίας. Συνεπώς στοχεύουν στην υποβοήθησή τους, ώστε να δομήσουν τη μεθοδολογική προσέγγιση που θα ακολουθήσουν κατά την ατομική ερευνητική εργασία τους στη βάση των ειδικών ενδιαφερόντων τους.

Το μάθημα διερευνά τους όρους, περιορισμούς και τις εναλλακτικές δυνατότητες ανάπτυξης με όρους αειφορίας, στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων. Εξετάζεται η συσχέτιση του σύγχρονου σχεδιασμού του χώρου με την αειφορική προοπτική (ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες). Έμφαση δίδεται στις περιοχές που «στερούνται» ή «εξαντλούν» πόρους και χαρακτηρίζονται από φαινόμενα της κρίσης, υποβάθμισης, λειτουργικής εξειδίκευσης ή μονοανάπτυξης σε διακριτές κατηγορίες ευαίσθητων κατηγοριών/τύπων χώρου (νησιωτικός, ορεινός, παράκτιος/θαλάσσιος κ.ά.).

Βασικές Θεματικές Ενότητες

- A. Βασικές παράμετροι αειφορίας στο σχεδιασμό του χώρου.
- B. Θεσμικά εργαλεία και πολιτικές για την αειφορία
- Γ. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από τον ελληνικό και διεθνή χώρο.
- Δ. Εργαστήριο διαβούλευσης για επιλεγμένο σύγχρονο χωρο-περιβαλλοντικό ζήτημα.

Οι διαλέξεις και παρουσιάσεις που πραγματοποιούνται υποστηρίζουν τους φοιτητές/τριες στην επιλογή της περιοχής και της θεματικής που θα εστιάσει η γραπτή εργασία.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια είναι σε θέση να:

- Έχει κατανοήσει το εύρος και τη συνθετότητα των παραγόντων που διαμορφώνουν την αναπτυξιακή πορεία των περιοχών επιλέγοντας μια θεματική ενότητα και αξιολογώντας την απόκλιση που σημειώνεται από μια αντίστοιχη με όρους αειφορίας,

- Έχει γνώση βασικών εννοιών και διεπιστημονικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων του σχεδιασμού του χώρου με όρους αειφορίας/βιωσιμότητας,
- Είναι σε θέση να αναγνωρίζει τους συσχετισμούς των παραγόντων και όρων (κοινωνικούς, οικονομικούς, περιβαλλοντικούς ιστορικο-πολιτικούς, θεσμικούς, πολιτισμικούς κ.ά.) που συμβάλλουν στη διατύπωση αναπτυξιακού και χωρικού σχεδιασμού με όρους αειφορίας στην ελληνική επικράτεια και σε ποικίλα χωρικά επίπεδα αναφοράς και ιδιαιτερότητες.
- Έχει συμμετάσχει, αναπτύσσοντας τη δική του/της οπτική σε ομαδικό εργαστήριο διαβούλευσης σχετικά με ένα σύγχρονο χωρο-περιβαλλοντικό ζήτημα,
- Έχει συγγράψει ατομικό δοκίμιο στο οποίο έχει: α) αξιολογήσει τα δυνατά και αδύναμα στοιχεία της ανάπτυξης της περιοχής όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα, στη βάση κριτηρίων που υπακούουν σε όρους αειφορίας, ανάλογα με τον επιλεγέντα θεματικό άξονα β) διατυπώσει πρόταση βασικών κατευθύνσεων για την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής με όρους αειφορίας στο σύγχρονο πλαίσιο που καθορίζεται από την πολυεπίπεδη κρίση και γ. διερευνήσει ένα φάσμα ευνοϊκών και περιοριστικών παραγόντων για την επίτευξη της προταθείσας αναπτυξιακής προοπτικής της περιοχής, εστιάζοντας κυρίως στη διαδικασία διερεύνησης και επιλογής κατάλληλων κριτηρίων αξιολόγησης του έως σήμερα εφαρμοσμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού διαφόρων τύπων ευάλωτων περιοχών του ελληνικού χώρου στη βάση ενός ή περισσότερων θεματικών αξόνων. Η διατύπωση βασικών κατευθύνσεων του σχεδιασμού μιας εναλλακτικής αναπτυξιακής προοπτικής της επιλεγείσας περιοχής με όρους αειφορίας είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη διαδικασία της ανάδειξης ευνοϊκών και περιοριστικών παραγόντων για την επίτευξη της εν λόγω πρότασης.

3. Κλιματική αλλαγή, υπερτουρισμός, νέες τεχνολογίες και τοπιακές μεταλλάξεις (NEO ΜΑΘΗΜΑ 2024 – 2025)

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Ε. Χανιώτου, Καθηγήτρια ΕΜΠ

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν η κριτική θεώρηση και οι μέθοδοι σχεδιασμού του χώρου, με έμφαση στις σύγχρονες τάσεις που αφορούν στα φαινόμενα κλιματικής αλλαγής, υπερτουρισμού, με την γενίκευση της χρήσης νέων τεχνολογιών και πώς αυτά επηρεάζουν τη λειτουργικότητα, τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα του αστικού αλλά και ευρύτερου χώρου, μέσα από τις ερμηνείες του ίδιου του χώρου αλλά και του τοπίου ως προϊόντος συγκεκριμένων πολιτισμικών και κοινωνικοοικονομικών συνθηκών.

Παράλληλα με την ανάδειξη και κατανόηση των ποικίλων αλληλεπιδράσεων που διαμορφώνουν μια διαλεκτική αντιθέσεων και μετασχηματισμών στην πόλη, επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών με μια σειρά ζητημάτων και σύγχρονων προβληματισμών του σχεδιασμού που αφορούν στη μορφολογική και λειτουργική συγκρότηση του χώρου. Πρόθεση του μαθήματος είναι η σταδιακή διαμόρφωση απαντήσεων στο ερώτημα του ορισμού “νέων” τοπίων, όπως αυτά μεταλλάσσονται μέσα από την ανάγκη προσαρμογής σε νέα δεδομένα (κλιματική αλλαγή, ενέργεια, αστικό πράσινο, υδάτινοι πόροι...) και με τη γενίκευση των νέων τεχνολογιών.

4. Περιβαλλοντικές συνιστώσες του σχεδιασμού και της οικιστικής ανάπτυξης

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Ε. Χανιώτου, Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα εξετάζει κυρίως θέματα που αφορούν το σχεδιασμό και την ανάπτυξη, σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο αστικό περιβάλλον. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, το αντικείμενο του μαθήματος και οι εργασίες των μεταπτυχιακών σπουδαστών κατευθύνονται σε ενότητες που αφορούν στην εμβάθυνση θεμάτων προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, στην ανάλυση μεθοδολογιών για την περιβαλλοντική αξιολόγηση σχεδίων και προγραμμάτων και την προσέγγιση εναλλακτικών δυνατοτήτων σχεδιασμού. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουν θεματικές όπως: οι μεγάλης κλίμακας πολεοδομικές αναπλάσεις και οι ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις, η βιώσιμη κινητικότητα και οι μεταφορές, η καινοτομία στα αστικά οικοσυστήματα και η κλιματική αλλαγή, καθώς και οι επιπτώσεις της κρίσης στο αστικό περιβάλλον, αλλά ευρύτερα και το θεσμικό πλαίσιο για τον χωρικό σχεδιασμό. Καθώς ο αστικός και περιφερειακός χώρος χαρακτηρίζονται από μια έντονη αλληλεπίδραση φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων, η ποικιλία των θεμάτων που επιλέγονται είναι μεγάλη και κατ'αρχήν βασίζεται στην κρίση των σπουδαστών. Επιθυμητό τα αντικείμενά τους να έχουν χαρακτήρα διεπιστημονικό

και να εξετάζονται μέσα από μια διαφορετική προσέγγιση και μεθοδολογία που επιβάλουν διαφορετικές επιστήμες εμβαθύνοντας, πέρα από τα γενικά, σε ειδικές πτυχές ενός προβλήματος. Σε αυτά τα πλαίσια, ενθαρρύνεται και η δημιουργία διεπιστημονικών συνεργασιών που θα εξετάσουν ένα ευρύτερο θέμα. Συνεπώς, ένας σπουδαστής μπορεί να αναπτύξει την εργασία του από την πλευρά της επιστημονικής του 19 κατάρτισης και να δώσει ένα ειδικότερο προσδιορισμό κάτω από ένα γενικό τίτλο θέματος, ενώ θα ενθαρρυνθεί και η αλληλοσυμπλήρωση γνώσεων και απόψεων από άτομα με διαφορετική επιστημονική κατάρτιση, εφόσον τύχει να έχουν επιλέξει μια κοινή θεματική περιοχή.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα περιλαμβάνουν:

Γνώσεις: Εμβάθυνση σε εξειδικευμένα θέματα αστικού και περιαστικού χώρου στη σχέση τους με το Περιβάλλον.

Κριτική θεώρηση και διεπιστημονικότητα προσέγγισης της πολυπλοκότητας των ζητημάτων χωρικού σχεδιασμού

Αναγνώριση και κατανόηση των προβλημάτων και αλληλοδράσεων, χωρικών και κοινωνικών, μέσα από επιστημονική έρευνα.

5. Γεωγραφικές δυναμικές και σύγχρονοι μετασχηματισμοί του ελληνικού χώρου

Κατ'επιλογήν – χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Ε. Κλαμπατσέα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα επικεντρώνεται στη διερεύνηση, περιγραφή και ερμηνεία των σύγχρονων μετασχηματισμών του ελληνικού χώρου. Προσεγγίζονται οι ιδιαιτερότητες και ποικιλομορφίες του, όπως αυτές προκύπτουν από τις δημογραφικές, κοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις της μεταπολεμικής περιόδου καθώς και της σύγχρονης καθολικής κρίσης. Αναζητούνται και αναδεικνύονται οι εναλλακτικές δυνατότητες ανάπτυξης με όρους αειφορίας, στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται, συζητούνται και αναλύονται στη βάση μιας διαδραστικής προσέγγισης τρεις κεντρικές ενότητες θεμάτων: α) ο χώρος ως υποδοχέας παραγωγικών δραστηριοτήτων: αγροτικός τομέας, μεταποίηση και εξόρυξη, τουρισμός/ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, β) χώρος και δημιουργικότητα (δημιουργικές και έξυπνες πόλεις, δημιουργικοί κλάδοι κ.λπ.), γ) χώρος και καινοτομία. Στο πλέγμα των παραπάνω αρθρώνονται επίσης θεωρητικές αναζητήσεις και εμπειρικές έρευνες για διαχρονικά ζητήματα, που συνεχώς εξελίσσονται και επικαιροποιούνται, με επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη σχέση της με την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, το δομημένο περιβάλλον και στο ρόλο του σχεδιασμού στην Ελλάδα της κρίσης. Τέλος, οι διαλέξεις και παρουσιάσεις που πραγματοποιούνται υποστηρίζουν τους σπουδαστές/στριες στην επιλογή του τι να παρατηρήσουν, πώς να το παρατηρήσουν και κυρίως να το ερμηνεύσουν. Συνεπώς στοχεύουν στην υποβοήθησή τους, ώστε να δομήσουν τη μεθοδολογική προσέγγιση, που θα ακολουθήσουν κατά την ατομική ερευνητική εργασία τους στη βάση των ειδικών ενδιαφερόντων τους.

Το μάθημα επικεντρώνεται στη διερεύνηση, περιγραφή και ερμηνεία των σύγχρονων μετασχηματισμών του ελληνικού χώρου. Προσεγγίζονται οι ιδιαιτερότητες και ποικιλομορφίες του, όπως αυτές προκύπτουν από τις δημογραφικές, κοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις της μεταπολεμικής περιόδου καθώς και της σύγχρονης καθολικής κρίσης. Αναζητούνται και αναδεικνύονται οι εναλλακτικές δυνατότητες ανάπτυξης με όρους αειφορίας, στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται, συζητούνται και αναλύονται στη βάση μιας διαδραστικής προσέγγισης τέσσερις κεντρικές ενότητες θεμάτων: α) ο χώρος ως υποδοχέας παραγωγικών δραστηριοτήτων: αγροτικός τομέας, μεταποίηση και εξόρυξη, τουρισμός/ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, β) χώρος και δημιουργικότητα (δημιουργικές και έξυπνες πόλεις, δημιουργικοί κλάδοι κ.λπ.), γ) χώρος και καινοτομία, δ) ο χώρος ως δημόσια γη και επενδυτικό πεδίο. Στο πλέγμα των παραπάνω αρθρώνονται επίσης θεωρητικές αναζητήσεις και εμπειρικές έρευνες για διαχρονικά ζητήματα, που συνεχώς εξελίσσονται και επικαιροποιούνται, με επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη σχέση της με την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά και στο ρόλο του σχεδιασμού στη σύγχρονη Ελλάδα. Οι διαλέξεις και παρουσιάσεις που πραγματοποιούνται υποστηρίζουν τους φοιτητές/τριες στην επιλογή του τι να παρατηρήσουν, πώς να το παρατηρήσουν και κυρίως να το ερμηνεύσουν. Καταρίζουν μια υπόθεση εργασίας αναφορικά με ένα ζήτημα μετασχηματισμού μας περιοχής του ελληνικού χώρου, θέτουν ερευνητικά ερωτήματα που επιχειρούν να απαντήσουν στη βάση μεθοδολογικών προσεγγίσεων και επιλογών τους. Οι διαλέξεις και συζητήσεις/εργαστήρια στοχεύουν στην

υποβοήθησή τους, ώστε να δομήσουν τη μεθοδολογική προσέγγιση, που θα ακολουθήσουν κατά την ατομική ερευνητική εργασία τους στη βάση των ειδικών ενδιαφερόντων τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια είναι σε θέση να:

- Έχει κατανοήσει το εύρος και τη συνθετότητα των παραγόντων που διαμορφώνουν τις δυναμικές και τους μετασχηματισμούς που αναγνωρίζονται για την οργάνωση και τις αναπτυξιακές διαδρομές του ελληνικού χώρου σε ποικίλες χωρικές ενότητες/επίπεδα.
- Έχει γνώση βασικών μεθοδολογικών εννοιών και εξοικείωση με επιστημονικά εργαλεία προσέγγισης του χώρου και του σύγχρονου σχεδιασμού του από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους,
- Είναι σε θέση να αναγνωρίσει τις συσχετίσεις των παραγόντων και όρων (κοινωνικούς, οικονομικούς, περιβαλλοντικούς ιστορικο-πολιτικούς, θεσμικούς, πολιτισμικούς κ.ά.) που αλληλοτροφοδοτούνται κατά την ερμηνεία των γεωγραφικών δυναμικών και των αναπτυξιακών μετασχηματισμών που έλαβαν ή λαμβάνουν χώρα στην ελληνική επικράτεια και σε ποικίλα χωρικά επίπεδα αναφοράς.
- Συνδυάζει γνώσεις από διεπιστημονικές προσεγγίσεις και έχει μια ώριμη, προσωπική οπτική διερεύνησης των σύγχρονων δυναμικών και μετασχηματισμών του ελληνικού χώρου,
- Έχει συμμετάσχει, αναπτύσσοντας τη δική του/της οπτική σε σεμινάρια-συζητήσεις γύρω από συγκεκριμένα ζητήματα και μεθοδολογικές επιλογές,
- Έχει συγγράψει ατομικό δοκίμιο στο οποίο έχει α) διατυπώσει μία υπόθεση εργασίας σχετικά με τους παράγοντες, τους όρους μετασχηματισμού μιας περιοχής με αφορμή τις θεματικές ενότητες του μαθήματος, β) θέσει το ερευνητικό ερώτημα που διερευνά, γ) καταρτίσει τη μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί, δ) αναλύσει, αξιολογήσει και συνθέσει τη σχετική βιβλιογραφία, τα δεδομένα δευτερογενών πηγών ή και μικρής επιτόπιας/πρωτογενούς έρευνας καθώς και τις σχέσεις που ερμηνεύουν τον/τους μετασχηματισμό/ούς που έχουν επιλεγεί για τη συγκεκριμένη περιοχή (αστικού ή εξωαστικού χώρου).

6. Κλιματική Αλλαγή και Χωρική Διακυβέρνηση

Κατ'επιλογήν – χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Μ. Παπαδοπούλου, Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα «Κλιματική Αλλαγή και Χωρική Διακυβέρνηση» στοχεύει στην εκπαίδευση για μια αποτελεσματική διαχείριση των περιβαλλοντικών προκλήσεων, που αντιμετωπίζει σήμερα ο αστικός χώρος. Θα δώσει έμφαση στην υιοθέτηση ολιστικών, ολοκληρωμένων και συνεργατικών προσεγγίσεων για την επίτευξη των στόχων της Ατζέντας 2030 προς ασφαλή, ανθεκτική και βιώσιμη αστική ανάπτυξη για όλους. Το μάθημα αποτελείται από τρία αλληλένδετα μέρη.

- Το πρώτο μέρος επικεντρώνεται στην ανάλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στον αστικό χώρο που οδηγούν στην όξυνση των περιβαλλοντικών προβλημάτων τα οποία προκύπτουν, μεταξύ άλλων, και από την έντονη αστικοποίηση κατά τον 21ο αιώνα. Θα εστιάσει επίσης στις σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις των παραπάνω προβλημάτων.

- Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στις πολιτικές αντιμετώπισης των παραπάνω επιπτώσεων, και ιδιαίτερα στις νέες μορφές και διαδικασίες (χωρικής) διακυβέρνησης που στηρίζονται στη συνεργασία θεσμικών και κοινωνικών εταίρων (πολιτών, φορέων κ.ά.). Ζητούμενο είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση χωρικών και άλλων πολιτικών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των διαφόρων αστικών οικοσυστημάτων.

- Το τρίτο μέρος παρουσιάζει ένα σύγχρονο υπόδειγμα σχεδιασμού, που έχει ως βασική συνιστώσα τους πολίτες, οι οποίοι καλούνται να αντιμετωπίσουν με υπευθυνότητα τους κινδύνους για τον πλανήτη και να εμπλακούν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για το αύριο της πόλης τους. Πρόκειται για τον σχεδιασμό της βιώσιμης κινητικότητας, δηλαδή της απεξάρτησης της λειτουργίας της πόλης από το αυτοκίνητο, της ενίσχυσης του περπατήματος, του ποδηλάτου και της δημόσιας συγκοινωνίας.

10.2.3 Σχεδιασμός του χώρου – ελληνική και διεθνής εμπειρία

7. Μεταφορικά συστήματα πόλεων μέσα από τη βιώσιμη κινητικότητα

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονιστής: Ευθ. Μπακογιάννης, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ

Οι μεταφορές στην πόλη σήμερα αποτελούν ένα από τα βασικά μεγέθη και ταυτόχρονα και μία από τις κύριες αιτίες των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η σύγχρονη εποχή και η ζωή στον αστικό χώρο. Παράλληλα, οι μεταφορές αποτελούν και έναν σημαντικό παράγοντα της αστικής οικονομίας και ταυτόχρονα και αντικείμενο διαχείρισης που υπεισέρχεται σε πλήθος τομείς της αστικής ζωής, οικονομικό, κοινωνικό, περιβάλλοντος, υγείας, ποιότητας ζωής τελικά. Η ύπαρξη αυτών των προβλημάτων, δημιούργησε την ανάπτυξη επιστημονικών κλάδων και τεχνικών που ασχολούνται με τις αστικές μεταφορές σε κάθε έκφρασή τους. Οι ειδικοί του συγκοινωνιολόγου με τις επί μέρους επιπτώσεις στον σχεδιασμό των μεταφορών ή στον έλεγχο και διαχείριση της κυκλοφορίας, καθώς και ο εξειδικευμένος πολεοδομικός σχεδιασμός σε θέματα μεταφορών, είναι κλάδοι που αναπτύχθηκαν κυρίως μετά την εκρηκτική ανάπτυξη των πόλεων και την κατά συνέπεια ανάγκη αστικών μεταφορών προσώπων και αγαθών με μηχανικά μέσα, και η ανάπτυξη αυτή άρχισε στα μέσα του 19ου αιώνα, παράλληλα με την εισαγωγή των νέων μέσων μεταφοράς στην πόλη, τόσο ιδιωτικής χρήσης όσο και δημόσιας. Ενώ αρχικά το πρόβλημά τους ήταν η βέλτιστη διεκπεραίωση των ροών, σήμερα δίνεται σημασία και στον περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές, στην απελευθέρωση χώρων που από το αυτοκίνητο που δεν έχουν την περιβαλλοντική χωρητικότητα για να απορροφήσουν τις επιπτώσεις του και στην προώθηση περπατήματος και ποδηλάτου που συνδέονται γενικότερα με την ποιότητα ζωής, όπου αυτή υπάρχει. Το μάθημα, εστιάζεται τόσο στο κοινωνικό πλαίσιο των μεταφορών σε σχέση με την πόλη και την λειτουργία της εξετάζοντας τις κοινωνικές και οικονομικές συνιστώσες τους, όσο και το καθαρά τεχνικό, τα μέσα, τα πρότυπα, τις τεχνικές και τις διεργασίες που χρησιμοποιούνται σήμερα για την επίλυση του προβλήματος των μεταφορών στην πόλη.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος εστιάζουν:

- Στην αποσαφήνιση θεωρητικών και τεχνικών εννοιών σχετικών με τον σχεδιασμό των μεταφορικών συστημάτων στο πλαίσιο του συνδυασμένου πολεοδομικού και συγκοινωνιακού σχεδιασμού, εξειδικεύοντας τη γνώση που αποκτήθηκε στο πλαίσιο των προπτυχιακών σπουδών των συμμετεχουσών/όντων σπουδαστριών/ών.
- Στην κατανόηση των μεθόδων και των εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την άσκηση πολεοδομικής πολιτικής και πολιτικής μεταφορών.
- Στη γνωριμία των σπουδαστριών/ών με το σχεδιασμό για τη βιώσιμη κινητικότητα, μέσα από αναλυτική παρουσίαση τύπων σχεδίων, όπως το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) και το Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ).
- Στην ανάλυση της οργανωτικής δομής των επισπευδόντων φορέων για την ανάθεση, την υλοποίηση, τον έλεγχο του σχεδιασμού καθώς και τις αναλυτικές αρμοδιότητές τους.
- Στην απόκτηση γνώσεων σχετικά με το σχεδιασμό για την κίνηση μέσων ήπιας κινητικότητας, όπως το ποδήλατο, και την αναγνώριση των κατευθύνσεων που μπορούν να διατυπωθούν στις ελληνικές πόλεις, βάσει των τεχνικών προδιαγραφών.
- Στη σύνθεση σχεδιαστικών λύσεων για την αντιμετώπιση κυκλοφοριακών προβλημάτων με σεβασμό στην πολεοδομική λειτουργία.
- Σε κοινωνικά και οικονομικά πλαίσια των Μεταφορικών Συστημάτων

8. Προσεγγίσεις Χωρικής Ανάπτυξης και Σχεδιασμού. Ελλάδα και Ευρώπη

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Π. Θεοδωρά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Οι πολιτικές και κοινωνικο-οικονομικές ανακατατάξεις, των τελευταίων δυο κυρίως δεκαετιών, σε διεθνές επίπεδο έχουν σηματοδοτήσει σημαντικές αλλαγές στην οργάνωση του “χώρου” και στις σχετικές αντιλήψεις και πρακτικές σχεδιασμού του. Η εντεινόμενη παγκοσμιοποίηση των οικονομιών, η επιδίωξη για ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μέσω της υιοθέτησης θεσμών για την υποστήριξη διευρωπαϊκών δικτύων, οι νέες αναπτυξιακές συνθήκες σε διεθνές επίπεδο, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας και οι

αλλαγές στα πρότυπα ζωής και εποικισμού αποκρυσταλλώνουν την νέα σχέση “πόλης – υπαίθρου”, προσδιορίζουν τον καινούριο ρόλο των “αστικών περιοχών” ενισχύοντας ταυτόχρονα την σχέση τους με την “τοπική” και την “περιφερειακή ανάπτυξη”. Αναμφίβολα, βρίσκoμαστε στην αρχή μιας νέας εποχής για το ρόλο του “χωρικού σχεδιασμού” στην “αναπτυξιακή πολιτική”. Την ίδια στιγμή, οι αντιλήψεις για τη μεθοδολογία και τα μέσα για τη “χωρική ανάπτυξη” είναι σε διαδικασία επανεξέτασης σε διεθνές / ευρωπαϊκό επίπεδο. Σ’ αυτές τις συνθήκες, στην Ελλάδα, σε μια εποχή πολύπλευρης κρίσης, σε εξέλιξη βρίσκονται προσπάθειες προσδιορισμού νέων αναπτυξιακών προτύπων. Αναγνωρίζοντας ότι δεν μπορεί να υπάρξει “ανάπτυξη” χωρίς “σχεδιασμό”, ούτε διατύπωση λύσεων χωρίς τη γνώση των προβλημάτων και των διεργασιών / μηχανισμών πρόκλησής τους, το μάθημα επιχειρεί κριτική παρακολούθηση του ελληνικού συστήματος σχεδιασμού και διοίκησης μέσα από μια “διαδρομή” στο χρόνο σε ποικίλες γεωγραφικές κλίμακες, άμεσα συσχετισμένη με τον ευρωπαϊκό χώρο. Στόχος η ανάδειξη κρίσιμων ζητημάτων “σχεδιασμού” και “χωρικής ανάπτυξης” και η αναζήτηση / διατύπωση σκέψεων αντιμετώπισής τους με άξονα τη διεπιστημονική πολυ-μεταβλητή θεώρησή τους, όπως απαιτεί η δυναμική, πολυεπίπεδη, πολυδιάστατη, πολυτομεακή τους φύση. Κύρια πεδία διερεύνησης των προσεγγίσεων σχεδιασμού στην Ελλάδα και της ευρωπαϊκής εμπειρίας θα αποτελέσουν : το περιβάλλον [φυσικό, πολιτιστικό], ο χώρος [εδαφικός, θαλάσσιος], η κοινωνία, η οικονομία, το σύστημα διοίκησης και αποκέντρωσης, το θεσμικό πλαίσιο και η επενδυτική πολιτική.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα επιδιώκουν τη συσχέτιση θεωρίας και πράξης σε ζητήματα χωρικής διαχείρισης, ανάπτυξης και σχεδιασμού σε ποικίλες χωρικές ενότητες και ειδικές κατηγορίες χώρου. Ειδικότερα οι σπουδαστές/στρίες:

α) διαθέτουν αποδεδειγμένη θεωρητική κατάρτιση μέσα από την ανάπτυξη γόνιμου διαλόγου με αντικείμενο τις σύγχρονες έννοιες, θεωρίες και πρακτικές σχεδιασμού

β) κατανοούν κρίσιμα ζητήματα και προκλήσεις που βρίσκονται στην αιχμή της επιστημονικής συζήτησης, ειδικότερα όσον αφορά σύγχρονες προσεγγίσεις χωρικής ανάπτυξης και σχεδιασμού

γ) εμβαθύνουν σε σύγχρονα προβλήματα στο πεδίο σε πραγματικό χρόνο, τα οποία απασχολούν σε ποικίλες χωρικές κλίμακες και κατηγορίες χώρου στη βάση διεπιστημονικής προσέγγισης,

δ) εξοικειώνονται και κατανοούν τις εξελίξεις στο σύστημα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού της χώρας, το θεσμικό πλαίσιο και τα διαθέσιμα εργαλεία μέσα από την οργάνωση θεματικών εργαστηρίων και επιστημονικών επισκέψεων (διοίκηση και πολεοδομικά γραφεία)

ε) αναπτύσσουν δημιουργική σκέψη και να εφαρμόζουν ιδέες, μελετώντας με κριτικό τρόπο προβλήματα χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού που αποτελούν εφόδια στο πλαίσιο της επαγγελματικής / ερευνητικής τους δραστηριότητας.

ζ) αντιλαμβάνονται ζητήματα κοινωνικού, περιβαλλοντικού & πολιτιστικού ενδιαφέροντος που εμπίπτουν στο αντικείμενο της μελέτης τους, αναπτύσσοντας ευαισθησία απέναντι στα ζητήματα αυτά

η) αναπτύσσουν δεξιότητες προσδιορισμού πρωτότυπων μέσων έρευνας / σχεδιασμού, και συγκρότησης μεθοδολογίας σκέψης / παρέμβασης με στόχο την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίησή τους σε θέματα χωρικής οργάνωσης

θ) αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και επιδίωξης μιας πλουραλιστικής προσέγγισης ζητημάτων χωρικής ανάπτυξης, διαχείρισης και χωρικού σχεδιασμού

9. Πολεοδομικό Χωροταξικό Δίκαιο – Δίκαιο Περιβάλλοντος

Κατ’ επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονιστής: Δ. Μέλισσας, Καθηγητής ΕΜΠ

Από τον Μάιο του 2010, οπότε και τυπικά η Ελλάδα εισήλθε στην εποχή των μνημονίων περισσότερα από 150 νομοθετήματα (νόμοι, προεδρικά διατάγματα, πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, υπουργικές αποφάσεις) επικεντρώνονται στη ρύθμιση του χώρου και της αιφόρου ανάπτυξης, όπως ο χωροταξικός και ο πολεοδομικός σχεδιασμός, οι χρήσεις γης, ο νέος οικοδομικός κανονισμός, ο κτιριοδομικός κανονισμός, η ιδιωτική πολεοδόμηση, η εκτός σχεδίου δόμηση, τα δάση. Συνάμα τροποποιείται και η νομοθεσία για τη δομή και τη λειτουργία όλων εκείνων των φορέων που θα κληθούν να εκπονήσουν και να εφαρμόσουν τα επίπεδα σχεδιασμού και κάθε δραστηριότητα έχει μια αναπτυξιακή πρωτοβουλία, όπως η Τοπική Αυτοδιοίκηση, η Περιφέρεια και η Κεντρική Διοίκηση.

Επίσης, με τη νομοθεσία της για το περιβάλλον η Ευρωπαϊκή Ένωση ασκεί καθοριστική επιρροή για την πολιτική κάθε κράτους – μέλους για την ανακύκλωση, για τα νερά, για τα άγρια πουλιά, για τους βιοτόπους, για το υπέδαφος, για τη θαλάσσια χωροταξία, για τις ακτές, για τις μαρίνες.

Από τις παραπάνω σκέψεις προκύπτει η λογική των διαλέξεων. Βασική συνιστώσα αυτής της λογικής είναι ότι θα πρέπει να έχει ισότιμα λόγο τόσο η θεωρία όσο και τα προβλήματα που γεννιούνται κατά την υλοποίηση κάθε νομοθετήματος, από τους μηχανικούς, τους νομικούς, τους υπαλλήλους.

10. Έξυπνες, βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις και κοινότητες

Κατ' επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Π. Θεοδωρά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εμβάθυνση σε έννοιες με κυρίαρχο σήμερα ρόλο στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και τη χωρική διαχείριση, που βρίσκονται στο επίκεντρο της συζήτησης της επιστημονικής κοινότητας και των κέντρων λήψης αποφάσεων και χάραξης πολιτικής. Έμφαση δίνεται στις έννοιες της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της συμπερίληψης, καθώς και στις τεχνολογικές εξελίξεις και την αξιοποίησή τους στη διαχείριση προβλημάτων βιώσιμης και ανθεκτικής ανάπτυξης αστικών και περιφερειακών συστημάτων και εν γένει περιοχών ευάλωτων στις σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, τεχνολογικές και άλλες προκλήσεις.

Ειδικό ερευνητικό ενδιαφέρον αποκτά η κατανόηση και αξιοποίηση των σύγχρονων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, καθώς και των πρακτικών διαχείρισης των αναπτυξιακών προβλημάτων υπό το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων και των εφαρμογών τους, της χωρικής διακυβέρνησης και του συμμετοχικού σχεδιασμού. Περιοχές εφαρμογής των παραπάνω αποτελούν τα αστικά και περιφερειακά παράκτια και νησιωτικά περιβάλλοντα του Μεσογειακού χώρου (μητροπόλεις, πόλεις-λιμάνια, μεσαίου/μικρού μεγέθους πόλεις, νησιωτικές κοινότητες) εξαιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, αλλά και των πολλαπλών πιέσεων που δέχονται τα φυσικά και ανθρωπογενή οικοσυστήματά τους και θέτουν σε κίνδυνο τη μελλοντική αναπτυξιακή τους δυναμική.

Το μάθημα οργανώνεται σε τρεις θεματικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα επιχειρεί την εμβάθυνση στη θεωρητική βάση των συγκεκριμένων εννοιών, τη διαχρονική τους εξέλιξη, την ενσωμάτωσή τους στα προβλήματα του χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού, καθώς και ολοκληρωμένη θεώρησή τους στα προβλήματα αυτά.

Η δεύτερη ενότητα εστιάζει σε μεθοδολογικές προσεγγίσεις του αναπτυξιακού και χωρικού σχεδιασμού που αποσκοπούν στην έξυπνη, βιώσιμη και ανθεκτική ανάπτυξη για όλους, ενώ επιδιώκει την εμπέδωση των προσεγγίσεων αυτών από τους σπουδαστές/στριες μέσα από σχετικά παραδείγματα εφαρμογής.

Τέλος, η τρίτη ενότητα εμβαθύνει στο πλαίσιο πολιτικής σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, με σκοπό την αποδελτίωση των κατευθύνσεων και την εξοικείωση με τα σχετικά εργαλεία σχεδιασμού για την ολοκληρωμένη διαχείριση αναπτυξιακών προβλημάτων περιοχών του παράκτιου, θαλάσσιου και νησιωτικού χώρου.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα επιδιώκουν τη συσχέτιση θεωρίας και πράξης σε ζητήματα χωρικού σχεδιασμού και ανάπτυξης παράκτιων αστικών και περιφερειακών περιοχών. Ειδικότερα οι σπουδαστές/στριες:

α) διαθέτουν αποδεδειγμένη θεωρητική κατάρτιση μέσα από την ανάπτυξη γόνιμου διαλόγου με αντικείμενο τις σύγχρονες έννοιες, θεωρίες και πρακτικές σχεδιασμού,

β) κατανοούν κρίσιμα ζητήματα και προκλήσεις που βρίσκονται στην αιχμή της επιστημονικής συζήτησης, ειδικότερα όσον αφορά πόλεις και κοινότητες στον παράκτιο και τον νησιωτικό χώρο,

γ) εμβαθύνουν σε σύγχρονα προβλήματα στο πεδίο σε πραγματικό χρόνο, τα οποία απασχολούν σε ποικίλες χωρικές κλίμακες και κατηγορίες χώρου στη βάση διεπιστημονικής προσέγγισης,

δ) εξοικειώνονται και κατανοούν τις εξελίξεις στο σύστημα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού της χώρας, το θεσμικό πλαίσιο και τα διαθέσιμα εργαλεία,

ε) αναπτύσσουν δημιουργική σκέψη και να εφαρμόζουν ιδέες, μελετώντας με κριτικό τρόπο προβλήματα χωρικού & αναπτυξιακού σχεδιασμού που αποτελούν εφόδια στο πλαίσιο της επαγγελματικής / ερευνητικής τους δραστηριότητας.

ζ) αντιλαμβάνονται ζητήματα κοινωνικού, περιβαλλοντικού & πολιτιστικού ενδιαφέροντος που εμπίπτουν στο αντικείμενο της μελέτης τους, αναπτύσσοντας ευαισθησία απέναντι στα ζητήματα αυτά

η) αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και επιδίωξης μιας πλουραλιστικής προσέγγισης χωρικού σχεδιασμού

11. Προσεγγίσεις του αστικού σχεδιασμού

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονιστής: Θ. Παγώνης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ

Το μάθημα επιχειρεί την ανάδειξη «θεμάτων» στη θεωρία και τις πρακτικές σχεδιασμού και ανάπτυξης του αστικού χώρου που αναδεικνύονται στη σύγχρονη συγκυρία. Ο όρος αστικός σχεδιασμός εισάγεται στο διεθνές και ελληνικό λεξιλόγιο από τα τέλη της 10ετίας του 1980 και καθιερώνεται γρήγορα παράλληλα με τις ταχύτατες μεταλλαγές στην παραγωγή, την οικονομία, την πολιτική, τον πολιτισμό, που χαρακτηρίζουν την περίοδο αυτή με προνομιακό πεδίο και καταλύτη τις μεγάλες μεταλλαγές στις πόλεις. Σε παγκόσμια κλίμακα, οι παρεμβάσεις που υπονοούνται με τον όρο αστικός σχεδιασμός αντιστοιχούν σ' ένα μεγάλο φάσμα «καινοτομιών» στην οργάνωση και την αρχιτεκτονική του αστικού χώρου που ποικίλουν από μεγάλες κερδοσκοπικές επενδύσεις μέχρι απλά έργα που βελτιώνουν την καθημερινότητα των γειτονιών. Τα περιεχόμενα δε του αστικού σχεδιασμού προσδιορίζονται σε κάθε χώρα και πόλη με τρόπους διαφοροποιημένους και ιδιαίτερους, που συναρτώνται με το ευρύτερο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, την ιστορία, αλλά και τη συγκυρία. Το μάθημα άρα δεν ευνοεί τους «κλειστούς ορισμούς», αλλά έχει ανιχνευτικό χαρακτήρα και επιδιώκει οι φοιτητές και οι φοιτήτριες, αρθρώνοντας και την προηγούμενη εμπειρία τους και γνώση, να συγκροτήσουν έναν οδηγό για περαιτέρω μελέτη και προβληματισμό, μια agenda θεμάτων που κρίνουν ότι πρέπει να είναι παρόντα στην ανάγνωση – αναγνώριση της πόλης και της συγκυρίας, όπως συρρίκνωση, ανθεκτικότητα, κοινωνική καινοτομία και συμμετοχή των πολιτών, στην αξιολόγηση πολιτικών και παρεμβάσεων, όπως αναπλάσεις, και στη στάθμιση των πιθανών επιπτώσεών τους.

Απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων στο επιστημονικό πεδίο του Αστικού Σχεδιασμού μέσω επιλεκτικών εμβασύνσεων σε τρεις αλληλοσυμπληρούμενες θεματικές που σχετίζονται με τον αστικό ιστό και την αστική μορφολογία, τη διασύνδεση του αστικού σχεδιασμού με τις σπουδές του τοπίου και τις οικολογικές θεωρήσεις σχεδιασμού με τη φύση στην πόλη και τις πολεοδομικές θεωρίες κοινωνικής βελτίωσης μέσω του αστικού σχεδιασμού. Κριτική επίγνωση των ζητημάτων και της διασύνδεσης του Αστικού Σχεδιασμού με παράλληλες επιστημονικές συζητήσεις στην Αρχιτεκτονική, την Πολεοδομία και το Τοπίο.

Απόκτηση δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για τη διερεύνηση θεμάτων στη θεωρία και την πρακτική του Αστικού Σχεδιασμού με διαφορετικές μεθόδους. Ανάπτυξη δεξιοτήτων στην επιστημονική έρευνα, τον γραπτό και τον προφορικό λόγο.

Ικανότητα ανάπτυξης ανεξάρτητης σκέψης σε σχέση με ζητήματα σχεδιασμού της πόλης και συσχετισμού θεωρητικών ζητημάτων με πεδία της πρακτικής.

10.2.4 Εμβασύνσεις στη μελέτη της πόλης

12. Έμφυλες πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Σ. Λυκογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα επιχειρεί μια εισαγωγή σε κριτικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου και του σχεδιασμού από την οπτική του φύλου, όπως έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στα πλαίσια των λεγόμενων επιστημών του χώρου και των πολιτισμικών σπουδών. Η ανάλυση, η μελέτη και η ερμηνεία πολλαπλών πολιτισμικών πρακτικών στο χώρο της πόλης αποτελεί ένα διεπιστημονικό εγχείρημα, με δάνεια από διάφορα επιστημονικά πεδία και περιοχές της γνώσης (κοινωνιολογία του χώρου, ανθρωπογεωγραφία, ανθρωπολογία, ιστορία, φιλοσοφία, κριτική θεωρία), αλλά και με αποτέλεσμα τη δυναμική αποσταθεροποίηση των ορίων ανάμεσα στις παραπάνω επιστημονικές περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό, η εμπειρία, η νοηματοδότηση και η χρήση του αστικού χώρου, καθώς επίσης και τα ζητήματα σχεδιασμού, επαναπροσδιορίζονται υπό το φως της κατασκευής

όχι μόνο ταξικών διαιρέσεων, αλλά και έμφυλων ταυτοτήτων, καθώς και μιας σειράς άλλων κοινωνικο-πολιτισμικών χαρακτηριστικών, όπως η σεξουαλικότητα, η 'φυλή' και η εθνότητα. Έτσι, τίθεται υπό ριζική αμφισβήτηση ο εκάστοτε κυρίαρχος λόγος [discourse] για την πόλη και την αστική ζωή, ο οποίος κατά κανόνα —αν και, συχνά, άρρητα— αναφέρεται στην 'κανονική ομάδα' των ετεροφυλόφιλων, λευκών, αρτιμελών και μεσοαστών ανδρών. Ζητούμενο είναι η διατύπωση αναγνώσεων και ερμηνειών, όπου συντίθεται το ατομικό με το κοινωνικό, οι προσωπικές εμπειρίες με τις θεσμικές πρακτικές, οι γεωγραφικές κλίμακες μεταξύ τοπικού και παγκόσμιου, χωρίς να προϋποτίθεται εξ αρχής μια ρητή ή άρρητη ιεραρχία.

Οι σπουδάστριες και οι σπουδαστές πρέπει να παρακολουθούν τις διαλέξεις και να συμμετέχουν στα σεμινάρια. Για κάθε διάλεξη προτείνεται ένας αριθμός κειμένων που καλύπτουν τη σχετική θεματολογία και βοηθούν στην εκπόνηση της εργασίας. Κάθε σπουδάστρια και σπουδαστής πρέπει α_ να συντάξει θεωρητική εργασία (δοκίμιο), 4000 - 4500 λέξεων και β_ να αναλάβει την παρουσίαση συγκεκριμένης βιβλιογραφίας στα προγραμματισμένα σεμινάρια.

Για τη σύνταξη του δοκιμίου, κάθε σπουδάστρια και σπουδαστής θα επιλέξει ένα πολιτισμικό έργο/προϊόν με σαφή αναφορά στην πόλη (π.χ. ταινία, τηλεοπτικό σήριαλ, μυθιστόρημα, ποίημα, μουσικό έργο, έργο ζωγραφικής, φωτογραφία/ες, κόμικς...) και θα προσπαθήσει να ανιχνεύσει, με τη βοήθεια της σχετικής βιβλιογραφίας, τους τρόπους με τους οποίους προϋποθέτει, κατασκευάζει, αναπαράγει ή/και αμφισβητεί και ανατρέπει συγκεκριμένες αντιλήψεις για το φύλο και τη σεξουαλικότητα στην πόλη.

13. Η κρίση της πόλης

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονιστής: Τ. Ανδριανόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ

Ο στόχος του μαθήματος, είναι να εμβαθύνει σε δύο τομείς: ο ένας είναι η Κρίση και πώς αυτή αποτυπώνεται και επιδρά στον αστικό χώρο, ο άλλος είναι η ανάλυση των κάθε είδους κινηματικών ενεργειών και δράσεων στον αστικό χώρο, με αφορμή όχι μόνον την Κρίση αλλά και κάθε είδους κοινωνικές και οικονομικές διεργασίες.

Παράλληλα, επεκτείνεται η θεώρηση σε ένα γενικότερο θέμα, όχι πια απλά η Κρίση στην Πόλη, αλλά η Κρίση της Πόλης —σε συνδυασμό με την γενικότερη Κρίση του Συστήματος. Στο σημείο αυτό πρέπει να πούμε ότι οι επισημάνσεις μελετητών από τον Μεσοπόλεμο ήδη, όπως του Ι.Δεσποτόπουλου, ότι η σημερινή πόλη βρίσκεται σε Κρίση κοινωνική και πολεοδομική, και παράλληλες θέσεις είχαν εκφραστεί από τον Gropius, τον Forbát κ.α. τόσο της εποχής του Bauhaus όσο και άλλων.

Εισαγωγικά αναλύονται το φαινόμενο της Κρίσης με έμφαση στις σημερινές μορφές του και ιδιαίτερα στην μετατόπιση του κέντρου βάρους της Οικονομίας και κατά συνέπεια και της Κρίσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα, αναλύεται ο σημερινός ρόλος του Κράτους, και εξετάζονται οι επιπτώσεις που προκύπτουν στον αστικό χώρο, ιδιαίτερα από τον αυξανόμενο ρόλο του Τραπεζοπιστωτικού Συμπλέγματος και την αποδυνάμωση του Κράτους σε όφελος των ιδιωτικών συμφερόντων.

Στην συνέχεια εξετάζονται συγκεκριμένες πτυχές του αστικού χώρου, όπως οι μεταφορές σε σχέση με την Κρίση, και οι συγκρούσεις και αντιπαλότητες πάνω σε θέματα όπως η Βιώσιμη Κινητικότητα. Έμφαση δίνεται στην έγγείο ιδιοκτησία και στην κατοικία και στις νέες συνθήκες της αγοράς στον στεγαστικό τομέα - δανειοδοτήσεις, μεταλλαγές στις τιμές, κοινωνικοί διαχωρισμοί κ.λπ.

Ακόμη, θα γίνει ανάλυση του λεγόμενου «ελληνικού εκσυγχρονισμού» ως προς τις πολιτικές στον αστικό χώρο και τον σχεδιασμό.

Στο πλαίσιο αυτά θα ερευνηθούν οι διάφορες κινηματικές διεργασίες που προκύπτουν άμεσα ή έμμεσα από την Κρίση τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε γενικότερο, και το μάθημα θα κλείσει με την ανάλυση της σχέσης χώρου και κινηματικών, ανατρεπτικών ή επαναστατικών διεργασιών με αναφορές σε σημαντικές στην Ιστορία εξεγέρσεις — επιτυχείς ή όχι — και θα εξεταστεί η διαδικασία τους στον πολιτικό αλλά και ο ρόλος του πολεοδομικού τομέα.

Παράλληλα σε κάθε μάθημα, εντοπίζονται εκείνα τα στοιχεία της κρίσης που υπερβαίνουν την συγκεκριμένη Κρίση (μια απλή περιοδική κρίση υπερπαραγωγής με έμφαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα) και ανάγονται στην οικονομική αλλά και κοινωνική Κρίση και Αποσύνθεση σε Συστημικό επίπεδο, τόσο της οικονομίας και Κοινωνίας όσο και κατά συνέπεια και στην πόλη.

Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων:

- Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση που βασίζεται και εκτείνεται και/ή ενισχύει όσα σχετίζονται με τον πρώτο κύκλο σπουδών, και, συγχρόνως, τους παρέχει τη βάση ή την ευκαιρία για πρωτοτυπία στην ανάπτυξη και/ή στην εφαρμογή ιδεών, συχνά στο πλαίσιο ερευνητικής δραστηριότητας.
- Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και κατανόησή τους, και τις ικανότητές τους για επίλυση προβλημάτων σε εφαρμογές και στην επίλυση προβλημάτων, σε ένα νέο ή άγνωστο περιβάλλον, εντός ευρύτερου (ή διεπιστημονικού) πλαισίου, συναφούς προς το γνωστικό τους πεδίο.
- Έχουν την ικανότητα να συνδυάζουν γνώσεις και να χειρίζονται πολύπλοκα θέματα, καθώς επίσης να διατυπώνουν κρίσεις, έστω και με ελλιπή ή περιορισμένη πληροφόρηση, οι οποίες όμως περιλαμβάνουν προβληματισμό επί κοινωνικών και ηθικών ευθυνών, που συνδέονται με την εφαρμογή της γνώσης και των κρίσεων τους.
- Είναι σε θέση να κοινοποιούν με σαφήνεια και καθαρότητα τα συμπεράσματά τους αλλά και τη γνώση και το σκεπτικό στο οποίο αυτά βασίζονται και λογικές παραδοχές στα οποία στηρίζονται, τόσο σε εξειδικευμένο όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό.
- Διαθέτουν τις απαραίτητες μαθησιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους με τρόπο σε μεγάλο βαθμό αυτοδύναμο ή και αυτόνομο.

Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων διά βίου μάθησης:

- Διαθέτει πολύ εξειδικευμένες γνώσεις, μερικές από τις οποίες είναι γνώσεις αιχμής σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής και που αποτελούν τη βάση για πρωτότυπη σκέψη. Διαθέτει κριτική επίγνωση των ζητημάτων γνώσης σε ένα πεδίο και στη διασύνδεσή του με διαφορετικά πεδία.

14. Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη

Κατ' επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Ε. Μίχα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα έχει ως στόχο να αναδείξει τη συνθετικότητα των επιπέδων θεωρητικής και αναλυτικής διερεύνησης, που διαμορφώνουν τη μελέτη της πόλης και το αντικείμενο του σχεδιασμού. Εξετάζονται ιδέες, θεωρητικές επεξεργασίες για την πόλη και οι συναρτήσεις τους με τις διατυπώσεις των κοινωνικών επιστημών, κυρίως στον 20ο αιώνα και μέχρι σήμερα. Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη συσχέτιση αυτών των θεωρητικών επεξεργασιών με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικο-οικονομικές συγκυρίες, καθώς και με γενικότερες εξελίξεις στη θεωρία και φιλοσοφία της επιστήμης.

Το μάθημα πραγματεύεται τις μεταλλαγές στις ιδέες και τις αντιλήψεις για τις πόλεις σε αλληλοτροφοδοτούμενους τομείς που αφορούν το αστικό, την κοινωνία, τον πολιτισμό, την οικονομία, την πολιτική και τον σχεδιασμό. Επικεντρώνεται χρονικά σε μια ιδιαίτερη για τις πόλεις μετάβαση από τον 20ό στον 21ο αιώνα, περίοδος κατά την οποία η ρευστότητα της συγκυρίας ανατρέπει διαρκώς τον κυρίαρχο λόγο, αμφισβητεί κανονικότητες και αυταπόδεικτα προτάγματα, αναδεικνύοντας παράλληλα πρωτόγνωρα ζητήματα και διεκδικήσεις.

Επιδιώκει, δημιουργώντας ένα άνοιγμα στη διεθνή συζήτηση και την κριτική θεωρία για το χώρο και την πόλη, να συμβάλλει στην ανάπτυξη κριτηρίων και θεωρητικών εργαλείων για την κατανόηση της σημερινής συνθήκης. Στόχο είναι να αναδειχτεί η συνθετικότητα των παραγόντων που διαμορφώνουν τις θεωρητικές επεξεργασίες για την πόλη, η πολλαπλότητα των αντιλήψεων, καθώς και τα διαπλεκόμενα πλέγματα μεταξύ τοπικού και παγκόσμιου. Στο πλαίσιο αυτό επιθυμεί να εξοικειώσει τους σπουδαστές και τις σπουδάστριες με θεωρητικές επεξεργασίες διαφορετικών επιστημονικών κλάδων που συμβάλλουν στην προσέγγιση της γενεαλογίας των μεταλλαγών στις ιδέες για τα αστικά ζητήματα και στην εμβάθυνση σε επιμέρους θεματικές.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση να:

- Έχει κατανοήσει το εύρος και τη συνθετικότητα των παραγόντων που διαμορφώνουν τις θεωρητικές επεξεργασίες για την σύγχρονη πόλη, την αλληλουχία, τις ζυμώσεις και τις αντιπαραθέσεις στις διατυπώσεις, αλλά και τις διεκδικήσεις και τα ποικίλα κοινωνικά αιτήματα,

- Έχει γνώση βασικών μεθοδολογικών εννοιών και εξοικείωση με επιστημονικά εργαλεία προσέγγισης του χώρου από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους,
- Είναι σε θέση να αναγνωρίσει τις διαπλεκόμενες χωρο-κοινωνικές κλίμακες από το τοπικό έως το παγκόσμιο, αλλά και τη σημασία της γενεαλογίας των αντιλήψεων και των πολιτικών για τις πόλεις,
- Είναι σε θέση να συνδυάζει γνώσεις από διεπιστημονικές προσεγγίσεις και έχει μια ώριμη, προσωπική οπτική διερεύνησης των αστικών ζητημάτων,
- Έχει συμμετάσχει, αναπτύσσοντας τη δική του/της οπτική σε σεμινάρια-συζητήσεις γύρω από συγκεκριμένα ερωτήματα και θεωρητικές προσεγγίσεις,
- Έχει συγγράψει αυτόνομα δοκίμιο στο οποίο έχει διατυπώσει ένα θεωρητικό ερώτημα σε σχέση με τα ζητήματα που αναδείχθηκαν στις θεματικές ενότητες του μαθήματος, αποδεικνύοντας ότι είναι σε θέση να το εξετάσει με βάση τη σχετική βιβλιογραφία και επιχειρώντας να εντοπίσει κριτικά κοινές τάσεις και διαφορές σε αφηγήσεις και πολιτικές για την πόλη, ή/και κοινωνικές πρακτικές.

15. Γεωπολιτική και αστικός χώρος

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Π. Κουτρολίκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Από την ανάδυσή του μέχρι σήμερα, ο όρος γεωπολιτική έχει συνδεθεί με θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις των διεθνών σχέσεων, των πολέμων και των εχθροπραξιών, με επίκεντρο την κρατική κυριαρχία. Κατά τα τελευταία χρόνια όμως, έχουν διαμορφωθεί και νέες κριτικές προσεγγίσεις γεωπολιτικής θεωρίας και ανάλυσης που εστιάζουν στους συσχετισμούς εξουσίας, τόπου και γνώσης και σε κλίμακες πέρα από το κράτος και τα συμφέροντά του.

Μέσω κριτικών προσεγγίσεων των γεωπολιτικών θεωριών και αναλύσεων, το μάθημα εστιάζει στην πολυδιάστατη έκφραση γεωπολιτικών επιρροών και σχέσεων στον αστικό χώρο και, αναλύει τις αλληλεπιδράσεις της εξουσίας, των καθημερινών πρακτικών και των αναπαραστάσεων σε πολλαπλές χωρικές κλίμακες.

Το μάθημα εστιάζει στην πολυδιάστατη έκφραση γεωπολιτικών επιρροών και σχέσεων στον αστικό χώρο και αναλύει τις αλληλεπιδράσεις της εξουσίας, των καθημερινών πρακτικών και των αναπαραστάσεων σε πολλαπλές χωρικές κλίμακες.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του μαθήματος θα μπορούν:

- Να κατανοήσουν τις βασικές θεωρίες και προσεγγίσεις γεωπολιτικών θεωριών και πρακτικών που αφορούν τον αστικό χώρο όπως έχουν αναπτυχθεί στη βιβλιογραφία
- Να κατανοήσουν τις αλληλεπιδράσεις της εξουσίας, των καθημερινών πρακτικών, των αναπαραστάσεων και της διαμόρφωσης πολιτικών στα θέματα που άπτονται του μαθήματος σε πολλαπλές χωρικές κλίμακες
- Να εμβαθύνουν στην κριτική ανάλυση πολιτικών και πρακτικών όπως διαρθρώνονται και αλληλο-συσχετίζονται σε πολλαπλές χωρικές κλίμακες
- Να χρησιμοποιούν μεθόδους ανάλυσης περιεχομένου, λόγου, αναπαραστάσεων και πολιτικών
- Να έχουν την ικανότητα να συνδυάζουν γνώσεις και να χειρίζονται πολύπλοκα θέματα, καθώς επίσης να διατυπώνουν κρίσεις, οι οποίες όμως περιλαμβάνουν προβληματισμό επί κοινωνικών και ηθικών ευθυνών, που συνδέονται με την εφαρμογή της γνώσης και των κρίσεων τους.
- Να είναι σε θέση να αρθρώνουν και να παρουσιάζουν τις αναλύσεις τους, το σκεπτικό τους και τα επιχειρηματολογικά τους με σαφήνεια και κριτική σκέψη
- Να διαθέτουν τις απαραίτητες μαθησιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους με τρόπο σε μεγάλο βαθμό αυτοδύναμο ή και αυτόνομο, καθώς και σε συνεργασίες με άλλες και άλλους.

16. Μνήμη, τόπος, τοπίο (ΝΕΟ ΜΑΘΗΜΑ 2024 – 2025)

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονίστρια: Ε. Χανιώτου, Καθηγήτης ΕΜΠ

1. ΜΝΗΜΗ – ΧΩΡΟΣ – ΧΡΟΝΟΣ

- Συλλογική μνήμη, παρωχημένη ιστορική μνήμη – πρόσφατη ιστορική μνήμη
- Ατομική, ομαδική, συλλογική μνήμη
- Μνήμη – Ταυτότητα και συνείδηση
- Μνήμη – Λήθη: ανάμνηση, απώθηση και συναίσθημα

➤ Μνημονικός μηχανισμός, μετάδοση γνώσης και διαμόρφωση μνήμης: Διεργασίες που συντελούνται μέσω της συγκρότησης και εγγραφής της ιστορίας, της συγκροτημένης μετάδοσης της πληροφορίας και της εκπαίδευσης, όπως και της άμεσης μεταφοράς της εμπειρίας και της παράδοσης.

➤ Ιδεολογικές θέσεις και παραμορφώσεις, περιορισμοί του κοινωνικού πλαισίου αναφοράς, συναισθηματικοί περιορισμοί: Διεργασίες συχνότατης στρέβλωσης και επι-καθορισμού της μνήμης, μέσω συνειδητών ή ασυνειδών παραμορφώσεων κοινωνικής ή ατομικής αναφοράς.

- Μνήμη και πολιτισμός

2. ΜΝΗΜΗ – ΤΟΠΟΣ – ΤΟΠΙΟ και ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΓΡΑΦΕΣ

- Τόπος – Τοπίο
- Πρόσληψη – Διαμόρφωση τοπίου
- Σχεδιασμός – Οργάνωση της προσέγγισης του τοπίου

3. Η ΜΝΗΜΗ ΩΣ ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝ

Η συλλογική μνήμη και ο χρόνος είναι στοιχεία συγκρότησης της ταυτότητας των τόπων, μέσα από τους υλικούς και άυλους μνημονικούς συσχετισμούς τους. Διατηρώντας και αξιοποιώντας τα πολιτιστικά κληροδοτήματα του τόπου συγκροτείται, διατηρείται, αναδεικνύεται και προβάλλεται η ταυτότητά του. Του προσφέρεται, έτσι, η δυνατότητα να διαχειριστεί τα σημαντικά χαρακτηριστικά, τους σημαντικούς πόρους αυτής της ταυτότητας. Να τους αναπαράγει, να τους ενισχύσει και πιθανότατα να τους επαυξήσει, εφευρίσκοντας και προσθέτοντας, ενδεχομένως, και άλλους. Θα μπορέσει, έτσι, ο τόπος να εξελιχθεί και να μετεξελιχθεί, επιτυγχάνοντας τη διατήρηση της βιωσιμότητάς του, επομένως και της αειφορίας του, στην οποία αξίζει να αποδώσουμε διευρυμένη, πολύ-παραμετρική σημασία και να τη συσχετίσουμε με την έννοια του «πολιτισμικού τοπίου».

4. Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝ

Η ενίσχυση και η προβολή της ταυτότητας των τόπων αφορά την επίγνωση, τη διερεύνηση και τον εμπλουτισμό των ποιοτήτων του πολιτισμικού τους τοπίου, βασικοί συντελεστές για την εξασφάλιση της αειφορίας των τόπων. Η διαδικασία αυτή περιγράφει την αναγκαία συνθήκη που θα επιτρέψει στο τοπίο, ως δυναμικό πεδίο εγγραφής και έκφανσης των χαρακτηριστικών του τόπου, των συνθηκών και προϋποθέσεων πραγμάτωσής τους, να αναδειχθεί σε κοινωνικό, πολιτιστικό, οικονομικό, οικολογικό αγαθό, καθιστώντας το κοινή κληρονομιά.

5. Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝ ΚΑΙ Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Αξίζει επομένως να παρακάμψουμε τους ξενόγλωσσους όρους «place branding», επικεντρωμένους στην οικονομική μεγέθυνση. Να επιμείνουμε, σε αντίθεση, πως παρά το προφανές της οικονομικό ενδιαφέρον, η ενίσχυση της ταυτότητας των τόπων συμμετέχει ουσιαστικότερα στην «ανάπτυξη», σε αντιδιαστολή με τον όρο «μεγέθυνση», της αυτοσυνειδησίας των κατοίκων, στην ενίσχυση των ποιοτικών χαρακτηριστικών, πολιτισμικής και πολιτικής συνείδησης, που μπορούμε να περιγράψουμε με τους όρους «αξιοπρέπεια της κατοίκησης». Επιμένοντας σε αυτήν την προσέγγιση, αξίζει να επιμείνουμε στην πολιτισμική και πολιτική ιδιαιτερότητα τη ταυτότητας του ελληνικού τόπου, με όρους που υπερβαίνουν τον γεωγραφικό εγκλεισμό και τις πιθανές εθνικιστικές στρεβλώσεις, και μπορούν να προταθούν ως πεδίο ευρύτερης διεθνούς πολιτισμικής και πολιτικής αναφοράς.

10.3 ΜΕΘΟΔΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

17. Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική Χαρτογραφία

Κατ' επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο [Πιστωτικές μονάδες: 7,5 ECTS]

Συντονιστής: Μ. Κάβουρας, Καθηγητής ΕΜΠ

Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τους σπουδαστές στις βασικές αρχές και έννοιες των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και της Θεματικής Χαρτογραφίας καθώς και στη χρήση τους στο σχεδιασμό. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι σπουδαστές θα πρέπει να έχουν ικανοποιητική αντίληψη των θεμελιωδών αρχών της ανάπτυξης και λειτουργίας των ΣΓΠ, ώστε να είναι ικανοί να χρησιμοποιήσουν κατάλληλα τη συγκεκριμένη τεχνολογία για να υποστηρίξουν εργασίες σχεδιασμού. Το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος περιλαμβάνει:

- Εισαγωγή στις βασικές έννοιες των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΣΓΠ).
- Υλοποίηση χωρικών εννοιών και μοντέλων σε ΣΓΠ.
- Στοιχεία χωρικής ανάλυσης.
- Χρήση των ΣΓΠ στο σχεδιασμό.
- Στοιχεία θεματικής χαρτογραφίας και βασικές θεματικές απεικονίσεις.
- Στην ύλη του μαθήματος εντάσσονται οι εξής ενότητες:
- Θεωρητική βάση γεωπληροφορικής - Έννοιες του χώρου και χρόνου - Απεικόνιση χωρικής γνώσης.
- Στοιχεία χωρικών βάσεων δεδομένων.
- Υλοποίηση χωρικών εννοιών και μοντέλων σε ένα ΣΓΠ.
- Χαρτογραφικές προβολές και συστήματα αναφοράς.
- Πηγές δεδομένων και τεχνολογίες συλλογής.
- Μέθοδοι συσχέτισης/σύνδεσης/ενοποίησης δεδομένων.
- Στοιχεία χωρικής ανάλυσης.
- Οπτικοποίηση γεωγραφικών δεδομένων και χαρτογραφική σχεδίαση.
- Απεικόνιση με σημειακά, γραμμικά και επιφανειακά σύμβολα.
- Βασικές θεματικές απεικονίσεις.
- Εφαρμογές (κλασσικές εφαρμογές, ειδικές εφαρμογές, σχεδιασμός, επιλογή και υλοποίηση συστημάτων/εφαρμογών).

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι σπουδαστές θα πρέπει να έχουν ικανοποιητική αντίληψη των θεμελιωδών αρχών της Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας και των ΣΓΠ, ώστε να τα χρησιμοποιήσουν κατάλληλα σε εργασίες ανάλυσης, σχεδιασμού και χαρτογραφικής αναπαράστασής του Χώρου.

Μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής εκπαίδευσης και εκπόνησης θέματος, οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με διαδικασίες όπως:

- Εισαγωγή δεδομένων – Ψηφιοποίηση
- Ενσωμάτωση δεδομένων από διαδίκτυο
- Ολοκλήρωση δεδομένων
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη γεωβάσης
- Μετασχηματισμοί συντεταγμένων και Γεωαναφορά
- Δημιουργία Ψηφιακού Μοντέλου Εδάφους
- Χωρική Ανάλυση – χωρικά ερωτήματα (τοπολογία, ανάλυση δικτύου, δημιουργία ζωνών)
- Γεωοπτικοποίηση – Χαρτογραφική απεικόνιση θεματικών δεδομένων

Μέσω της παρακολούθησης του μαθήματος οι φοιτήτριες/τες:

1. Δύνανται να κοινοποιούν με σαφήνεια και καθαρότητα τα συμπεράσματά τους αλλά και τη γνώση και το σκεπτικό στο οποίο αυτά βασίζονται και λογικές παραδοχές στα οποία στηρίζονται, τόσο σε εξειδικευμένο όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό.
2. Διαθέτουν τις απαραίτητες μαθησιακές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να εκπονήσουν τις εργασίες που τους ζητούνται στο πλαίσιο του μαθήματος με τρόπο αυτοδύναμο, αυτόνομο και διεπιστημονικό.

Σύγγραμμα: Κάβουρας Μ., Δάρρα Α., Κονταξάκη Σ. και Τομαή Ε., (2015), Επιστήμη Γεωγραφικής Πληροφορίας – Αρχές και Τεχνολογίες (ηλεκτρ. βιβλ.), ISBN: 978-960-603-342-1, Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6392>.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2024 – 2025

1 ^ο ΕΞΑΜΗΝΟ (χειμερινό)	2 ^ο ΕΞΑΜΗΝΟ (εαρινό)
1. Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη Ε. Μίχα, Π. Κουτρολίκου [Κωδικός μαθήματος: 41168]	1. Έμφυλες πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου Σ. Λυκογιάννη, Φ. Καλλίτσης [Κωδικός μαθήματος: 41268]
2. Μεταφορικά συστήματα πόλεων μέσα από την βιώσιμη κινητικότητα Ευθ. Μπακογιάννης, Γ. Σαρηγιάννης, Θ. Βλαστός, Κ. Αθανασόπουλος, Χ. Κυριακίδης, Σ. Τσιγδινός, Κ. Παπαδάκη [Κωδικός μαθήματος: 41249]	2. Γεωπολιτική και αστικός χώρος Π. Κουτρολίκου, Γ. Κανδύλης [Κωδικός μαθήματος: 41367]
3. Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική Χαρτογραφία Μ. Κάβουρας, Μ. Κόκλα, Γ. Πανόπουλος, Ε. Τομαή [Κωδικός μαθήματος: 41069]	3. Χωρική Ολοκλήρωση σε Παγκόσμιο και Τοπικό Επίπεδο Μ. Μάρκου, Μ. Αγγελίδης, Ε. Τσίγκας [Κωδικός μαθήματος: 41274] * Διδασκόταν στο ΧΕ 2023-2024
4. Περιβαλλοντικές συνιστώσες του σχεδιασμού και της οικιστικής ανάπτυξης Ε. Χανιώτου, Ι. Πολύζος, Αικ. Χριστοφοράκη [Κωδικός μαθήματος: 41058]	4. Κλιματική αλλαγή, υπερτουρισμός, νέες τεχνολογίες και τοπιακές μεταλλάξεις Ε. Χανιώτου, Ι. Πολύζος, Π. Καραμανέα, Αικ. Χριστοφοράκη [Κωδικός μαθήματος: 41402 (Νέο Μάθημα)]
5. Προσεγγίσεις Χωρικής Ανάπτυξης και Σχεδιασμού. Ελλάδα και Ευρώπη Π. Θεοδωρά, Δ. Μέλισσας [Κωδικός μαθήματος: 41055]	5. Έξυπνες, βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις και κοινότητες Π. Θεοδωρά, Αν. Στρατηγέα [Κωδικός μαθήματος: 41372]
6. Μνήμη, τόπος, τοπίο Ε. Χανιώτου, Ι. Στεφάνου, Κ. Μωραΐτης [Κωδικός μαθήματος: 41401 (Νέο Μάθημα)]	6. Η κρίση της πόλης Τ. Ανδριανόπουλος, Γ. Σαρηγιάννης [Κωδικός μαθήματος: 41290]
7. Πολεοδομικό Χωροταξικό Δίκαιο – Δίκαιο Περιβάλλοντος Δ. Μέλισσας [Κωδικός μαθήματος: 41285] * Διδασκόταν στο ΕΕ 2023-2024	7. Προσεγγίσεις του αστικού σχεδιασμού Α. Παγώνης [Κωδικός μαθήματος: 41376]
8. Γεωγραφικές δυναμικές και σύγχρονοι μετασχηματισμοί του ελληνικού χώρου Ε. Κλαμπατσέα, Σ. Αυγερινού – Κολώνια, Ν. Μπελαβίλας, Κ. Βαλεριάνου [Κωδικός μαθήματος: 41059]	8. Ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες του σχεδιασμού με όρους αειφορίας Ε. Κλαμπατσέα, Σ. Αυγερινού – Κολώνια [Κωδικός μαθήματος: 41288]
9. Κλιματική Αλλαγή και Χωρική Διακυβέρνηση Μ. Παπαδοπούλου, Ευθ. Μπακογιάννης, Ακρ. Λέκα, Δ. Παπακωνσταντίνου [Κωδικός μαθήματος: 41366]	